

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

20^e JAARGANG

WOENSDAG 31 JULI 1935

No. 1022

COMMISSIE VAN REDACTIE:

P. Lieftinck; N. J. Polak; J. Tinbergen; F. de Vries en
H. M. H. A. van der Valk (Redacteur-Secretaris).

Reductie-adres: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch Kwartaalbericht f 1.—. Leden en donateurs ontvangen het weekblad en het Kwartaalbericht gratis en een reductie op de verdere publicaties.

INHOUD.

Blz.

DE HOOFDZAAK door Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan Jr. 680

Het Congres van de Internationale Kamer van Koophandel te Parijs (24—29 Juni 1935) II (Slot) door Mr. J. G. Koopmans 683

De gebeurtenissen op geld- en wisselmarkt na de kabinetscrisis door C. A. Klaasse 686

De katoencrisis door E. Stargardt 688

AANTEKENINGEN:

Amerikaansch—Russisch handelsverdrag 689

Japan als katoenconsument 690

Opheffing van het dekkingspercentage bij de Banca d'Italia 691

MAANDCIJFERS:

Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen 691

STATISTIEKEN 691—694

Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten.

30 JULI 1935.

De geld- en wisselmarkt kan na een periode van vrij stabiele verhoudingen weer eens terugzien op een uiterst bewogen week: de zwarte week van 22—27 Juli 1935. Waren de aanvallen op den Gulden tot nu toe bijna uitsluitend aan buitenlandsche invloeden toe te schrijven geweest, ditmaal was de binnenlandsche politieke onrust de aanleiding tot een attaque, welke aan hevigheid alle vorige overtrof. Van een ageeren der speculatie, die bij voorkeur op termijn opereert, was in het onderhavige geval weinig te bespeuren, gehandicapt als zij was door de strenge restricties der banken. De hiervoor in de plaats getreden kapitaalvlucht was echter des te krachtiger en zoo mogelijk nóg gevaarlijker.

Op de Woensdagmorgen opengestelde inschrijving op de f 45 miljoen schatkistpapier werd voor f 24 miljoen tegen tamelijk normale koersen toegewezen. Denselven middag werd de eerste disconto-verhoging bekend. De Nederlandsche Bank liet er niet den minsten twijfel aan bestaan, dat het haar met de verdediging van den Gulden ernst was. Op drastische wijze werd het officieel disconto met ingang van 25 Juli van 3 pCt. op 5 pCt., en onmiddellijk daarna den 26sten op 6 pCt. gebracht. Particulier disconto, prolongatie en bankierscall, die Maandag 22 dezér resp.: 17/8 pCt.—1½ pCt. en ¼ pCt. noteerden, stegen vrij snel en sloten aan het eind der week op de hoogste koersen, resp.: 57/8 pCt.—5 pCt. en 3½ pCt.

* * *

Op de wisselmarkt bereikte de crisis Woensdagmiddag haar hoogtepunt. De geleidelijk het gouduitvoerpunt genaderde noteeringen stegen nu plotseling daar ver boven uit: Ponden bereikten een topprijs van 7.41; Dollars: 1.49½; Parijs: 9.87; België: 25.40; Zwitserland: 48.60 en Marken: 60.—. Zelfs de moeilijkheden van Italië, dat den vorigen dag de 40 pCt. gouddekking had opgeheven, waren volkomen vergeten. De Lire, één dag terug tot 11.— laten, ingezakt, noteerde nu 12.25. Al verlieten alle deviezen Woensdagmiddag de markt op een eenigszins lager niveau, het kostte De Nederlandsche Bank groote krachtsinspanning de situatie te blijven beheerschen. Tot en met Vrijdag handhaafden zich Ponden gemakkelijk op circa 7.37 — Dollars op 1.48½ — en Parijs op 9.81, te midden van een rumoerigen en buitengewoon nerveuzen handel. Zaterdag jl. werd een zekere vermoeidheid merkbaar, waardoor de transacties belangrijk inkrompen. Algemeen werd een afwachting houding aangenomen, welk moment van verademing gelegenheid gaf, de aangerichte schade op te nemen. De taxaties van het goudverlies van De Nederlandsche Bank, dat op den eerstkomenden Bankstaat tot uitdrukking zal komen, liepen nogal uiteen en varieerden tusschen 100 en 150 miljoen. Ongetwijfeld een belangrijk verlies in vier dagen tijds.

Als bij tooverslag veranderde de stemming, toen Maandag de politieke constellatie gewijzigd bleek. De eerste koersen, welke nog op het niveau van Zaterdag geadviseerd werden, daalden in snel tempo, zonder dat er noemenswaardig zaken tot stand kwamen. Ponden zakten in tot 7.30; Dollars tot 1.47½; Parijs tot 9.75; Belga's tot 24.95. Een kleine reactie volgde met tot resultaat de slotnoteeringen: 7.32½—1.47½—9.76 en 24.98.

Wat de termijnnoteeringen betreft, deze waren gedurende de geheele vorige week vrijwel nominaal.

Goud gaf de volgende fluctuaties te zien:

In het begin der week waren Baren: 1.653, gouden Ponden: 12.27 en gouden Dollars: 2.52½. Woensdag en Donderdag resp.: 1.675—12.55 en 2.65. Maandag 29 Juli wederom: 1.655—12.30 en 2.53.

DE HOOFDZAAK.

„..... l'accession à la chancellerie du Dr. Brüning, qui devint le fossoyeur de la démocratie allemande et qui prépara soigneusement les voies à Adolf Hitler et à ses bandes.”

„Toutes les formules sur le juste prix et l'intérêt raisonnable, sorties du vocabulaire des scolastiques du Moyen Age, revenaient dans ses ordonnances et ses circulaires. *Bien entendu, elles eurent des effets absolument opposés à ceux qu'on espérait. La disette d'argent augmenta, ainsi que le chômage.*”

„Prêchant le renoncement, il ne donnait aux masses aucun espoir d'une amélioration prochaine; au contraire, il faisait entendre au peuple que les temps seraient de plus en plus durs et que l'on ne pourrait vaincre les difficultés que par des économies encore plus grandes et par le renoncement à toute joie de vivre. Il n'est pas étonnant que le mouvement national-socialiste, renforcé par les misères de l'époque, ait senti que cette atmosphère de désespérance et de misère préparait admirablement le terrain à une agitation sans scrupules.”

Georg Bernhard, oud-hoofdredacteur van de Vossische Zeitung te Berlijn, in „La suicide de la république allemande”, pag. 357, 393/94, 396.

Dat het echee van het kabinet-Colijn het land treft in een toestand van sterk gedaalde en nog iederen dag verder dalende welvaart — terwijl het grootste deel van de wereld langzaam maar gestadig zich reeds in opgaande richting beweegt — is nog niet het ergste.

Veel gevaarlijker is, dat dit echee plaats vindt op grond van een zeer sterke meerderheidsovertuiging: zóó niet, maar dat er geen hechte meerderheidsvorming mogelijk lijkt op een solied plan: zóó wel.

En welke verwijten men het kabinet-Colijn ook moge maken op economisch gebied, veel ernstiger en veel fundamenteeler is het verwijt, dat dit kabinet vrijwel van den beginne af aan niet getracht heeft zijn bestaan te fundeeren op een langs zuiver democratischen weg verkregen en in stand gehouden volks-overtuiging.

Van den beginne af heeft dit kabinet geweten, dat een groot aantal zeer vooraanstaande personen in handel, industrie en wetenschap zijn politiek niet onderschreef. Deze personen waren in ervaring, inzicht en goede trouw in geen enkel opzicht de minderen van hen, die de Regeering als haar officieele adviseur(s) pleegt te beschouwen.

Zij heeft moeten begrijpen, dat dit aantal in werkelijkheid nog veel grooter was dan openlijk bleek, omdat juist als rechtstreeks gevolg van de door Haar gekozen politiek het bedrijfsleven in toenemende mate afhankelijk werd van steun van de Regeering of/en van De Nederlandsche Bank; vele personen zijn daardoor weerhouden tegen de gevolgde politiek partij te kiezen.

Het moet Haar eveneens bekend geweest zijn, dat in vrijwel elke politieke partij de oppositie tegen Haar beleid groeiende was, ook al kon deze door het uit het buitenland geïmporteerde monster der partijdiscipline op het forum der parlementaire gedachtenwisseling worden gesmoord.

Zij kan zich niet hebben laten misleiden door het misbaar der z.g. liberale dagbladen, die den eenen dag verkondigden, dat de overgrote meerderheid van het volk de devaluatie afwees, om den volgenden dag te constateeren, dat het groote publiek het devaluatievraagstuk niet kon beoordeelen.

Maar ondanks dit alles, heeft Zij het bestaan om twee jaar lang iedereen, die een principieele wijziging van de regeeringspolitiek bepleitte, af te wijzen met een woord hooghartiger en kwetsender dan het „ce ne sont que des gueux” van wijlen Barlament, „het zijn maar muntvervalschers”.

Het kabinet-Colijn heeft niet het beleid getoond van de Engelsche overheid, die te rechter tijd, name-

lijk 5 November 1929, toen het uitbreken van de Amerikaansche beurscrisis het stormsein beteekende voor de geheele wereldeconomie, een commissie instelde „to inquire into banking, finance and credit, paying regard to the factors both internal and international which govern their operation, and to make recommendations calculated to enable these agencies to promote the development of trade and commerce and the employment of labour”¹⁾.

Wie kennis neemt van het door deze commissie uitgebrachte rapport, het bekende Macmillan-rapport, dat verscheen in Juni 1931, kan zich niet verbazen over de enkele maanden later gevolgde devaluatie van het Engelsche Pond.

Want deze commissie, waarin de meest uiteenlopende groepen, orthodoxen en nieuwlichters, bankiers en arbeiders, vertegenwoordigd waren, heeft door haar hearings en door haar verslag vorm en inhoud gegeven aan de na 1925 snel groeiende volks-overtuiging in Engeland: dat de chronisch geworden werkloosheid te wijten was aan een flater van de Engelsche geldpolitiek, die het Pond te hoog gestabiliseerd had.

Het Macmillan-comité verwierp de devaluatie. Het constateerde, dat devaluatie „would be to adopt an entirely new principle, and one which would undoubtedly be an immense shock to the international financial world, if the Government of the greatest creditor nation were deliberately and by an act of positive policy to announce one morning that it had reduced by law the value of its currency from the par at which it was standing to some lower value” (pag. 111).

Maar het plaatste de verdedigers van dezen maatregel niet buiten de zedelijke gemeenschap, het sloot zijn oogen niet voor de fout, die gemaakt was in 1925 en het constateerde, dat gestreefd moest worden naar prijsstijging in plaats van naar prijsdaling, en naar een duurzame en vastberaden politiek voor handhaving van goedkoop crediet binnenslands (pag. 136).

Waarom heeft de Nederlandsche Regeering althans in deze wijze van behandeling zich niet op het Engelsche voorbeeld geïnspireerd? Er zou slechts één voldoende excuus zijn voor haar onthouding; namelijk indien het aan de orde stellen van het vraagstuk op zichzelf reeds een beslissing in een bepaalde richting provokeerde. Hiervoor heeft in de afgelopen jaren evenwel geen enkel oogenblik gevaar bestaan en dit gevaar bestaat ook nu niet, noch in de naaste toekomst. De groote goudreserves van De Nederlandsche Bank, gevoegd bij het op de technisch juiste wijze hanteren van de middelen van credietrestrictie, maken het ongetwijfeld mogelijk om, zuiver monetair-technisch gezien, den Gulden nog lang op zijn tegenwoordige goudpariteit te handhaven. Vrees voor een voorbarige beslissing behoeft thans, zoo min als toen, van het inslaan van den weg van het redelijk overleg af te houden.

Waarom zou men dan wel het inzicht kunnen uitspreken, dat de verhooging van den zilverbijstand met zilveren standaard in de grootste moeilijkheden brengt en zijn oogen moeten sluiten voor het feit, dat de verhooging van den goudprijs dezelfde noodlottige gevolgen heeft voor de kleine groep der goudlanden?

Waarom zou men blindelings den strijd met ongelijke wapenen tot den dood toe moeten aanvaarden en niet kunnen erkennen, dat de verlaging van het wereldprijspeil, welke door de landen met zwevende valuta bij wijze van spreken in een handomdraaien kan worden tot staan gebracht, door de goudlanden alleen ten koste van onnoemelijke opofferingen en onmetelijk leed en dan nog met een aanzienlijke vertraging kan worden nagevolgd?

* * *

Met het verlaten van den gouden standaard door

¹⁾ Committee on Finance & Industry. Report presented to Parliament by the Financial Secretary to the Treasury by Command of His Majesty, June 1931, pag. VI.

Engeland heeft inderdaad een geheel nieuw beginsel in de internationale geldpolitiek zijn intrede gedaan. Het duidelijkst en het meest principieel is dit gezegd in de proclamatie, waarmee de Zweedsche Regeering op 27 Sept. 1931 den gouden standaard verliet, aankondigende, dat de toekomstige monetaire politiek gericht zou worden op de „handhaving van de binnenlandsche koopkracht van de Kroon”.

Het gaat inderdaad alleen maar om de zuiver technische keus tusschen deze twee mogelijkheden:

goudwaarde constant en koopkracht veranderlijk, of wel:

goudwaarde veranderlijk en koopkracht constant.

Welke van deze beide is voor de welvaartontwikkeling van een land het beste?

De aanhangers van de eerste oplossing kunnen zich beroepen op haar ouderdom, maar niet op haar successen. Van 1780 af, toen Mr. Bosanquet voor het eerst de theorie verkondigde, dat goudafvloeiing beantwoord moest worden met credietcontractie en dus druk op het binnenlandsch prijsniveau, tot 1931 heeft deze theorie de practijk beheerscht.

Maar wanneer men haar resultaten nog eens in vogelvlucht aan zijn oog laat voorbijtrekken, moet men constateeren, dat onder haar vigueur perioden van langdurige en massale werkloosheid schering en inslag zijn geweest en dat feitelijk alleen in de 20 jaar, die aan het uitbreken van den grooten wereldoorlog voorafgingen, het systeem eenigszins bevredigend heeft gewerkt. Men geve er zich dan rekenschap van, dat deze 20 jaar gekarakteriseerd werden door den bewapeningswedstrijd, welke een zeer stabiliseerende werking op de economische activiteit heeft uitgeoefend.

De theorie zelf evenwel, welke het binnenlandsche prijsniveau op en neer laat bewegen als een harlekijn, is in het hart getroffen door het sterk en snel groeiende inzicht, dat de werkloosheid in sterke mate reageert op de beweging der prijzen.

Verlaging van prijsniveau scheidt werkloosheid en vergroot een reeds bestaande werkloosheid.

Verhoging van prijsniveau doet de werkloosheid afnemen.

Een oppervlakkige waarneming van de korte en lange golven, welke de prijzen vertoonen, telkens in verband met de wijzigingen in de activiteit van het economisch leven, maakt deze stelling reeds zeer aannemelijk. Irving Fisher, die zijn leven aan dit vraagstuk heeft gewijd, heeft bij herhaling gewezen op de zeer sterke correlatie (94,1 pCt.), welke tusschen prijsbeweging en bedrijvigheid bestaat¹⁾.

Een zoo voorzichtig schrijver als Pigou kwam in zijn „*Industrial Fluctuations*” tot de conclusie, dat een causaal verband tusschen prijsveranderingen en wijziging in de bedrijvigheid zeer aannemelijk is.

De ervaringen van de laatste jaren hebben aan het oude materiaal nieuwe feiten toegevoegd. De noodlottige ironie van de Brüning-politiek in Duitschland, welke door middel van consequente deflatie bij decreet het prijsniveau wilde verlagen, heeft bewezen, dat ondanks alle goede bedoelingen de werkloosheid telkens opnieuw steeg.

André Siegfried, dien men gaarne aanvoert²⁾ als kroongetuige over het verband tusschen loonverstarving en werkloosheid, heeft zijns ondanks het inzicht van Irving Fisher op krachtige wijze ondersteund. Want de grafiek No. 2 tegenover pag. 59, welke voor den oppervlakkigen lezer zulk een merkwaardig parallelisme toont tusschen werkloosheidscijfers en de hoogte van het loon, is kortweg misleidend, omdat Siegfried in deze grafiek niet het practisch constant gebleven geldloon, maar de koopkracht van het loon

in beeld brengt, dat is de index der geldloonen gedeeld door den index der prijzen.

Het blijkt nu, dat elke prijsstijging (in de grafiek dus daling van het reële loon) beantwoordt aan een daling van de werkloosheid en omgekeerd, dat elke stijging van het reële loon, dus daling van het prijspeil, gepaard gaat met een stijging der werkloosheid.

De verklaring van dit verschijnsel is ook niet zoo moeilijk. In de eerste plaats heeft elke prijsdaling en zeker een geforceerd snelle door de overheid opgelegde prijsdaling het onafwendbare gevolg, dat het crediet en dus de economische activiteit achteruit loopen. Maar geheel afgezien hiervan treedt er in het sterk verticaal georganiseerde economisch leven met onvermijdelijkheid een phaseverschuiving op tusschen het oogenblik, waarop een loon- of prijsdaling in een bepaald bedrijf zich manifesteert en dat, waarop deze aan den finalconsument wordt doorgegeven.¹⁾

Onmiddellijk na het ingaan van loonsverlaging probeert de kleinhandel dus een grootere hoeveelheid koopkracht aan de markt te onttrekken dan beschikbaar is: quod absurdum: de economische activiteit loopt onmiddellijk achteruit.

Het helpt niets of men met veel emotie zich over deze phaseverschuiving beklagt. Het is een inhaerente eigenschap van het economisch organisme, welke men als zoodanig heeft te aanvaarden zooals een goed ingenieur de vastheids- en elasticiteitseigenschappen van zijn constructiematerialen aanvaardt en daarmede bij zijn ontwerpen rekening houdt.

Voor ieder, die het wel meent met zijn land, is het dan ook op dit moment van de Nederlandsche politiek van de hoogste urgentie om duidelijk uit te spreken: *consequente deflatie is het snelste en geschiktste middel tot massale vergrooting van de werkloosheid.*

Men meent somtijds, dat men de benadeeling van de binnenlandsche markt dubbel en dwars vergoed zal krijgen door verbetering in den export. Men ziet daarbij over het hoofd, dat de buitenlandsche markt voor elk land en zelfs voor Nederland slechts een fractie is van de binnenlandsche markt. Wanneer men de totale in Nederland geproduceerde waarde (import + in Nederland toegevoegde waarde) in 1929 stelt op 100, was de waarde van den export daarvan bijna $\frac{1}{2}$ (binnenlandsche markt dus $2 \times$ zoo groot als buitenlandsche markt); in 1932 nog geen $\frac{1}{4}$ (binnenlandsche markt dus $3 \times$ zoo groot als buitenlandsche markt).

Het geheele vraagstuk der werkloosheid wordt bepaald door tempoverschillen, omdat een initiaal ingetreden werkloosheid de tendens heeft zich tot een zekeren omvang uit te breiden en alleen op grond van een nieuwen prikkel te verminderen.

Bij consequente deflatie nu begint men de groote binnenlandsche markt slechter te maken, terwijl de verbetering op de zooveel kleinere buitenlandsche markt zich eerst later doet gevoelen.

Bij devaluatie, precies omgekeerd, verbetert de exportindustrie onmiddellijk in haar rentabiliteit²⁾, dien-

¹⁾ Op grond hiervan kan men de grootte van de werkloosheid, welke bij gegeven prijswijziging optreedt, met practisch voldoende benadering berekenen. Zie mijn artikel in „De Economist” van December 1934.

²⁾ Het zoo vaak gehanteerde argument, dat devaluatie de exportindustrie niet kan baten wegens contingentteering, afweermaatregelen, enz. ziet over het hoofd:

1e. dat wanneer de omvang van den export in hoeveelheid überhaupt niet zou toenemen, toch in elk geval bij gelijkblijvende verkoopsprizen in vreemde valuta haar rentabiliteit eensklaps en aanzienlijk verbetert;

2e. dat de contingentteerings- en exportmoeilijkheden volstrekt niet in alle landen zich vertoonen en volstrekt niet voor alle artikelgroepen. De Nederlandsche export ging in 1933 voor rond 40 pCt. naar landen, welke in het geheel geen contingentteering kennen. De 60 pCt., welke naar landen met contingentteering gaat, bestaat slechts voor $\frac{1}{4}$ uit artikelen, welke door contingentteering getroffen worden. Het contingentteeringsargument raakt dus niet den geheelen Nederl. export, maar slechts 40 pCt. daarvan.

¹⁾ Zie met name Irving Fisher „Our unstable dollar and the so-called business cycle”; in Journal of the American Statistical Association, June 1925, pag. 179. Daarna herhaald in tal van andere publicaties.

²⁾ „La Crise britannique au XXe siècle.”

tengevolge verbetert ook de vraag op de binnenlandse markt, terwijl de prijsverhoging in het binnenlandsch verkeer, die deze verbetering zou remmen, zich slechts zeer geleidelijk doet gevoelen.

Vandaar de spronggewijze en massale stijging in activiteit, die men bij de devaluatie in België heeft waargenomen:

	Werkloosheid in België. ¹⁾		(1) + (2) in % van 't aantal verzekerden
	Geheel (1)	Gedeeltelijk (2)	
31.3.34	182.561	162.780	35,5 %
30.4.34	188.478	170.352	37,- %
stijging	+ 3 %	+ 5 %	
Devaluatie per 31 Maart 1935 met 28 %			
31.3.35	206.511	148.408	37,5 %
30.4.35	181.110	127.419	32,9 %
afname	- 12 %	- 14 %	

¹⁾ Overgenomen uit het „Vierteljahrshft zur Konjunkturforschung“, 1935, Heft 2, Teil B, pag. 55 en 57, tabel 18 en 20.

Wie dit alles overziet, krijgt ook een geheel ander denkbeeld over de waarschijnlijkheid van een stabilisatie in goud in de naaste toekomst. Stabilisatie zonder medewerking van Engeland is ondenkbaar. En welk specifiek Engelsch belang is er mee gediend, indien men nu of in de naaste toekomst besluit sterling aan het goud te binden? Voor ieder, die conjunctuurgegevens¹⁾ kan lezen en de Engelsche werkelijkheid kent, staat het vast, dat het Engelsche economisch leven zich in gunstigen zin ontwikkelt. Worden deze kansen op herstel in Engeland groter, indien men zich bindt aan het goud op de oude klassieke wijze, zoodat vroeg of laat een gedwongen credietcontractie noodzakelijk kan worden?

Het is misschien aannemelijk, dat het het Engelsche bedrijfsleven ten goede zal komen, indien de goudlanden hun halsstarrigheid lieten varen. Maar dit voordeel is niet zoo groot, dat men het onzekere boven het zekere stelling, zich daartoe zelf in moeilijkheden zou willen begeven. Men heeft nog onlangs op zuiver politiek gebied bij het afsluiten der Engelsch-Duitsche vlootovereenkomst kunnen zien, hoe het specifiek Engelsche belang gaat boven andere verplichtingen.

En bij dit alles komt de factor van het prestige. De Engelschen verstaan het op merkwaardige wijze om van den nood een deugd te maken: try to make the best of it. Het is hun glansrijk gelukt. Wat voor reden zouden zij hebben om als boetvaardige zondaars tot het goud terug te keeren? In werkelijkheid is de tegenwoordige strijd op monetair gebied een strijd om de financieele suprematie van Londen of Parijs.

Nederland heeft er geen belang bij in dien strijd partij te kiezen. De Nederlandsche politiek kan niet gebaseerd zijn op een onzekere speculatie ten aanzien van den eventueelen afloop van the fight for financial supremacy. Een Nederlandsche politiek, die bedrijfszeker wil zijn — en hierop heeft het Nederlandsche volk recht — moet het Nederlandsche economisch leven ook dan intact weten te houden, wanneer deze strijd nog geruimen tijd wordt voortgezet.

Nederland is onzijdig.

Nederland heeft alleen zijn eigen belang te dienen.

* *

De misleiding van de publieke opinie ten aanzien van den werkelijken aard van het tegenwoordige valuta-vraagstuk bergt nog een ander gevaar in zich.

Het is niet uitgesloten, dat sommige politici, terugdeinzend voor het odium, dat een demagogische perscampagne op de devaluatie heeft gelegd, voor dezen radicalen maatregel terugschrikken en een uitweg zoeken in een binnenlandsche welvaartspolitiek, zoogenaamd met behoud van den gouden standaard.

Wanneer men dit vraagstuk evenwel kwantitatief beziet (bestrijding van werkloosheid is een kwantita-

tief vraagstuk), dan komt men onafwendbaar tot de erkenning, dat een eenigszins belangrijke vermindering van de 400.000 Nederlandsche werklozen met soliede binnenlandsche credietpolitiek volstrekt onuitvoerbaar is.

Wanneer de door Minister Gelissen gewenschte industriebanken in alle provincies tot stand komen en met energie en bekwaamheid worden geleid, dan mag men het als een bedrijfsorganisatorisch meesterstuk beschouwen, indien het gelukt langs dezen weg één à twee duizend man per jaar in nieuwe industrieën te werk te stellen. Verwachtingen, die hooger gaan, misskennen de realiteit van een gezonden bedrijfsgroei, die gedurende de eerste jaren van een nieuwe onderneming slechts voetje voor voetje vooruitgaan.

Evenzoo zijn de hooge verwachtingen ten aanzien van het Werkfonds geheel ongemotiveerd geweest.

Mr. Beyen had in zijn Haagsche redevoering (N.R.C. van Vrijdag 18.1.35) volkomen gelijk, toen hij zeide, dat het voor het scheppen van een sterke binnenlandsche conjunctuur noodig was geweest, dat het Werkfonds de beschikking had niet over 60, maar over 600 miljoen gulden.

Dit is ook precies de orde van grootte, waarmede men in Duitschland de werkverschaffing heeft gefinancierd, namelijk een bedrag van R.M. 5500 miljoen op een bevolking, die rond 8 maal zoo groot is als de Nederlandsche.¹⁾

En de critiek op de Zwitsersche Krisen-Initiative, welke in het licht stelde, dat aanneming van dit plan met onvernijdelijkheid den Zwitserschen Franc zou doen vallen, was dan ook volkomen gemotiveerd. Men had er volledigheidshalve alleen aan toe behoeven te voegen, dat men natuurlijk den schijn had kunnen redden door in Duitschen stijl 36 verschillende soorten Francs te scheppen en het goudskelet te handhaven voor een geldeenheid — die in het economisch verkeer niet meer bestaat.

Ook het experiment van de grootscheepsche binnenlandsche werkverschaffing is gemaakt en men kan er zijn leering uit trekken.

Wie eenheid wil brengen in tegenstrijdige meeningen, moet beginnen met scherp te analyseeren wat verdeelt.

Over het werkelijke doel der Nederlandsche economische politiek kan bij de overgrote meerderheid des volks geen verschil van meening bestaan. Dit doel is niet handhaving van den gaven gulden als begeerenswaardig object in zichzelf.

Dit doel is uitsluitend bestrijding van de werkloosheid. Want bestrijding van de werkloosheid is volstrekt niet alleen het behartigen van een arbeidersbelang in den engen zin des woords.

De massale crisiswerkloosheid van den arbeid impliceert massale werkloosheid van het kapitaal, impliceert reeksen van bedrijven, die op den rand van den ondergang werken, impliceert het gevoel van onzekerheid en angst voor de toekomst bij allen, die vandaag nog een inkomen verdienen.

Het staat empirisch en theoretisch boven allen twijfel, dat bestrijding van de werkloosheid nooit of nimmer kan worden verkregen door verlaging van het prijsniveau, maar wel door het wegnemen van den angst voor verdere verlaging en het tot stand brengen van een geleidelijke en matige verhoging.

Zoo ooit dan nu is het oogenblik gekomen, waarop Jhr. De Geer met ruimen staatsmansblik reeds geruimen tijd geleden heeft gezinspeeld en dat ook wijlen Dr. F. G. Waller steeds voor oogen heeft gestaan: desnoods de zaak gaande houden zolang het gaat zonder geforceerde maatregelen, maar in géén geval ondermijning van het binnenlandsche crediet, in géén geval Brüning-politiek, dan liever devaluatie.

Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan.

¹⁾ Zie Reports on current economic conditions, Memorandum No. 53, June 1935, van The Royal Economic Society, Londen.

¹⁾ Dr. Ernst Wagemann „Zwischenbilanz der Krisenpolitik“, pag. 101. Men houde bovendien rekening met de in Wagemann's opgave niet volledig vermelde uitgaven voor bewapeningsdoeleinden.

**HET CONGRES VAN DE INTERNATIONALE KAMER
VAN KOOPHANDEL TE PARIJS.
(24—29 Juni 1935)**

II (Slot.)¹⁾

Alvorens over te gaan tot de bespreking van een aantal speciale punten van de congres-agenda, zooals die aan het slot van het eerste gedeelte van dit artikel werden opgesomd, dient nog enkele oogenblikken te worden stilgestaan bij de meer algemeene discussies omtrent de handelspolitiek, welke voorafgingen aan de aanvaarding der „Resolutie No. 1”, waarvan de volledige tekst in E.-S.B. van 10 dezer is afgedrukt. Zoowel de aan dit onderwerp gewijde plenaire zitting als de daarbij aansluitende groepszitting leverden verschillende interessante momenten op.

Daar was in de eerste plaats de rede van den „premier orateur” op de plenaire zitting, Prof. *Bertil Ohlin* (Zweden), die in een gedocumenteerd en helder betoog achtereenvolgens zijn standpunt omtrent de oorzaken en de gevolgen van het toenemende protectionisme der laatste jaren en omtrent de voorwaarden om tot een herleving van den internationalen handel te geraken, uiteenzette. Op het feit, dat deze spreker, hoewel ten volle instemmende met de primaire noodzakelijkheid van een spoedige stabilisatie der wisselkoersen, niettemin met zijn Engelschen collega Prof. Gregory van meening verschilde ten aanzien van de wenschelijkheid van een aan deze stabilisatie voorafgaande — of c.q. daarmee samenvallende — devaluatie in de overgebleven goudlanden, werd reeds in het vorige gedeelte van dit artikel met een enkel woord gewezen. In het algemeen betoonde Prof. Ohlin zich trouwens in vrij sterke mate voorstander van een „easy-money-policy”, welke politiek naar zijn meening zoowel in Engeland als in de andere landen van het sterling-blok gunstige resultaten heeft opgeleverd en waaraan z.i. voor een groot deel de betere conjuncturele toestand aldaar, in vergelijking tot de goudlanden, moet worden toegeschreven. Ook na het totstandkomen eener stabilisatie zou Prof. Ohlin deze politiek dan ook bij voorkeur op internationalen voet voortgezet wenschen te zien, waartoe hij zelfs uitdrukkelijk het „mobiliseeren” van de reserves der financieel sterkere landen ten bate van de zwakkere aanbeval.

Naar de meening van velen, waaronder schrijver dezes, is dit laatste standpunt niet geheel onbedenklijk — ook en vooral dan, wanneer eenmaal een werkelijk internationaal conjunctureel herstel mocht inzetten — omdat men juist dan maar al te licht den smaak van het systeem zal beet krijgen en zeer gemakkelijk van een, op zichzelf gerechtvaardigde, bestrijding van deflatie-tendenzen in een nieuwe internationale inflatiegolf met alle gevaren van dien zal kunnen vervallen. Onvoorwaardelijk instemmen kan men daarentegen met verreweg het meeste wat verder in de rede van den Zweedschen hoogleraar te berde werd gebracht; met name met zijn kritiek op de zoogenaamde „bilateraliseering” van den internationalen handel, waarop later in dezelfde vergadering nog uitvoeriger door den heer *E. Fougère* (Frankrijk) werd teruggekomen, en in welk verband Prof. Ohlin nog eens speciaal de aandacht vestigde op de mogelijkheden van een „driehoeks”- of „veelhoeks”-clearing door middel van een daartoe op te richten internationaal instituut.

Ook over de toekomst van het meestbegunstigingsbeginsel bevatte de rede van den „premier orateur” verschillende opmerkingen, waarmede men alleszins kan instemmen; o.a. dat dit beginsel, wil het werkelijk effectief zijn, niet alleen op de invoerrechten, maar evenzeer op de contingentieeringen en andere directe of indirecte importbelemmeringen van toepassing behoort te zijn. Deze stelling — die o.m. met kracht werd ondersteund door den laatsten spreker

¹⁾ Het eerste deel werd opgenomen in de E.-S.B. van 10 Juni 1935, pag. 579.

in de plenaire zitting, den Oostenrijkschen gedelegeerde *E. R. von Streeruwitz*, wiens vlot en geestig betoog trouwens ook verder tal van treffende opmerkingen bevatte — is intusschen in den tekst der resolutie niet tot uitdrukking gekomen. Wel is dit het geval met het beginsel van de z.g. regionale verdragen en de daarmee samenhangende beperkte uitzonderingen op de onvoorwaardelijke meestbegünstiging, thans in par. 6 der resolutie aangeduid als het beginsel der overeenkomst van Montevideo, maar hier te lande nog steeds beter bekend onder den naam van het „Ouchy-beginsel”, onder welke benaming het ook door Prof. Ohlin werd aangehaald. Hierbij mag niet onvermeld worden gelaten, dat dit beginsel ditmaal vooral door den Engelschen spreker in de plenaire zitting, den heer *W. Leslie Runciman*, werd gesteund.

Alvorens van de rede van Prof. Ohlin af te stappen, zij nog vermeld, dat deze in het bijzonder stelling nam tegen de opvatting, dat de structurele wijzigingen in de wereldproductie — met name de opkomst der nieuwe industrielanden — op den duur een „natuurlijke” vermindering van den internationalen handel zouden medebrengen. Integendeel toonde spr. met enkele voorbeelden aan, dat juist tusschen industrielanden onderling in normale omstandigheden een zeer levendig handelsverkeer pleegt te bestaan, in omvang ongeveer gelijk staande met dat tusschen deze landen en de agrarische gebieden van overzee. Een toenemende industrialiseering der wereld zou dus op zichzelf — d.w.z. mits de specialiseering tusschen de landen onderling bewaard blijft — geenszins een absoluut of relatief teruggang van den internationalen handel behoeven mede te brengen.

Aan het onderwerp „concurrentie der nieuwe industrielanden” was overigens reeds vóór het algemeene debat over de handelspolitiek een afzonderlijke groepszitting gewijd geweest, waarvan het voorzitterschap werd bekleed door onzen landgenoot Dr. *E. Heldring*. Omdat dit vraagstuk tevoren nimmer in een van de vaste Commissies der Kamer bestudeerd was en het hier dus uitdrukkelijk een voorloopige oriëntering over het onderwerp gold, had de Congresleiding besloten om op deze bijeenkomst, naar het voorbeeld der plenaire zittingen, uitsluitend door vooraf uitgenoodigde sprekers het woord te doen voeren en dus geen vrije discussie toe te laten. Hieraan, en wellicht ook aan de omstandigheid, dat deze zitting reeds op den eersten namiddag plaats vond, voordat het Congres nog goed „op dreef” had kunnen komen, is het toe te schrijven, dat deze vergadering niet ten volle heeft beantwoord aan de verwachtingen, die het groote belang van het behandelde onderwerp bij velen had opgewekt. Voor een deel was dit trouwens ook toe te schrijven aan de omstandigheid, dat de Britsch-Indische spreker, *W. Hirschard*, deze gelegenheid aangreep om (evenals later nogmaals op de beide zittingen betreffende het scheepvaartvraagstuk) den Engelschen onaangenaam te zijn door een fel betoog tegen de imperialistische regeeringspolitiek in Britsch-Indië, waarop later van Engelsche zijde niet minder krachtig — zij het ook volkomen zake-lijk, nl. door een vergelijking tusschen den toestand in Britsch-Indië en die in Japan — gereageerd werd. Voorts ging de Duitsche spreker, de heer *Reichard*, voorzitter van den „Werberat der Deutschen Wirtschaft”, zoo mogelijk nog verder buiten de orde, door bij dit onderwerp — dat op de agenda aangekondigd stond als „Nouvelles rivalités pour la conquête des débouchés” — het vraagstuk van de oneerlijke concurrentie door misleidende en deloyale reclame-methoden ter sprake te brengen; een quaestie, die later door het Congres naar de juridische sectie van de Kamer (permanente commissie voor de bescherming van den Industrieelen Eigendom) is verwezen.

Voor het eigenlijke probleem van de Oostersche concurrentie bleven er zoodoende slechts een klein aantal sprekers over: Sir *Arthur Balfour* (Enge-

land), die zich bepaalde tot een inleiding van zeer algemeenen aard omtrent de opkomst van nieuwe industrielanden in het verleden; de Japanner *Ito*, die in hoofdzaak het welbekende Japansche standpunt verdedigde, dat de exporten van dit land percentsgewijze onbelangrijk zijn, en dat hiertegenover bovendien een minstens even groote import staat; en tenslotte een tweetal vertegenwoordigers van de Westersche industrielanden, de heeren *Vanek* (Tsjecho-Slowakije) en *Fougère* (Frankrijk), die intusschen geen van beiden veel nieuw licht op het vraagstuk wierpen. Van Poolse zijde werd nog de op zichzelf niet onverdienstelijke opmerking gemaakt, dat, niet minder dan het gevaar van de industrialisering der vroegere landbouwgebieden, ook dat van de „her-agrarisering” der oudere industrielanden onder het oog dient te worden gezien. Daar zich echter onder de sprekers geen enkele principieele voorstander bevond van het afweren der Oostersche concurrentie door discriminatoire maatregelen, miste de bespreking wel eenigszins het relief en de levendigheid, die men zich o.m. van de discussies omtrent hetzelfde onderwerp in de jongste vergadering van de Vereeniging voor de Staatshuishoudkunde en de Statistiek herinnert. Het belangrijkste moment der vergadering was tenslotte de samenvatting van de discussies door den heer *Heldring*, waarbij deze concludeerde, dat het Westen, ondanks de daaraan verbonden tijdelijke in- en conveniënten, de concurrentie der nieuwe industrielanden dient te aanvaarden, en dat deze op den duur ook aan het levenspeil in de oude landen ten goede zal komen, aangezien men nooit zonder schade voor het geheel een of meer deelen van de wereld in economisch opzicht kan isoleeren.

In overeenstemming met den geheelen opzet van de betreffende groepszitting is over dit onderwerp door het Congres geen afzonderlijke resolutie aangenomen. Wel is echter in de algemeene resolutie over de handelspolitiek een alinea hieromtrent opgenomen welke, ofschoon in liberalen zin gesteld, niet zoover gaat als het standpunt van den heer *Heldring*, aangezien hierin alleen sprake is van de noodzakelijkheid voor de oude landen om — willen zij profiteren van de mogelijkheden tot marktverruiming, welke voor hen in de expansie der nieuwe landen zijn gelegen — de grondstoffen uit die landen te blijven consumeeren.¹⁾

Van de overige zittingen valt in de eerste plaats te vermelden die omtrent de „*ordering*” der productie: eveneens een onderwerp, dat ditmaal voor het eerst op de agenda van een Congres der Internationale Kamer voorkwam, maar dat, in tegenstelling tot het voorafgaande, in de afgelopen tweejaarlijkse periode in verschillende commissievergaderingen en rapporten grondig was voorbereid. De voorzitter der betreffende Commissie, de heer *Cl. Lammers* (Duitschland) formuleerde aan het slot van zijn inleidende rede reeds dadelijk de hoofdvraag, waaromtrent ook de verdere discussies voornamelijk hebben geloopt: d.w.z. niet zoozeer het probleem pro of contra „*ordering*” als zoodanig, maar in hoofdzaak de vraag: „*ordering* door de producenten zelf of wel *ordering* door de overheid”? De inleider beantwoordde deze vraag ondubbelzinnig in eerstgenoemden zin, waarmede het Congres zich in groote meerderheid heeft vereenigd. De hieromtrent met algemeene stemmen aangenomen resolutie behandelt het vraagstuk van de samenwerking tusschen producenten echter uitsluitend van internationaal standpunt, en geeft te kennen, dat een dergelijke samenwerking wenschelijk is in alle gevallen, waarin het evenwicht tusschen productie en afzet is verstoord. Dit geldt

¹⁾ De in E.-S.B. van '10 dezer afgedrukte Fransche tekst van deze resolutie, welke spreekt van „*les matières produites dans les nouvelles contrées en voie d'expansion*” is op dit punt iets minder duidelijk dan de Engelsche en Duitsche tekst, waarin uitdrukkelijk sprake is van „*primary products*”, resp. „*Rohstoffe*”.

zooewel ten aanzien van landbouwproducten — waarvoor intusschen wordt erkend, dat, wegens het groote aantal producenten, de verwezenlijking hiervan in de practijk veelal zeer moeilijk zal zijn — als ten aanzien van minerale grondstoffen en industrieele producten. Overheidsinmenging ten aanzien van deze soort overeenkomsten wordt in het algemeen afgevoerd, speciaal wanneer het gevolg hiervan zou zijn, dat de door de producenten in onderling overleg reeds bereikte resultaten — bijv. een regeling omtrent afzetquota — wederom in de waagschaal zouden worden gesteld. Daarentegen spreekt de resolutie zich niet uit over het vraagstuk van de verbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten in nationaal verband; bij de discussies is hieromtrent echter wel het een en ander gezegd, o.m. door den heer *L. Marlio* (Frankrijk), President van het Europeesche Aluminiumkartel, die zich als tegenstander dezer verbindendverklaring heeft doen kennen, omdat daarmede de „*latente concurrentie*” van potentieele outsiders, welke den voornaamsten waarborg vormt tegen uitbuiting van de consumenten, wordt uitgeschakeld.

Een zeer groote plaats op de Congres-agenda — behalve een plenaire zitting niet minder dan vier opeenvolgende groepszittingen — was ditmaal ingeruimd aan het *distributievraagstuk*. Veel van het in deze zittingen besprokene is intusschen van te technischen aard om de lezers van dit tijdschrift bijzonder te kunnen interesseeren. Zooals men weet, wordt sinds twee à drie jaren onder de auspiciën van het bij den zetel der Kamer opgerichte „*Bureau International pour l'Etude de la Distribution*” in verschillende landen belangrijk research-werk op statistisch en ander gebied verricht, waarvan de resultaten echter grotendeels nog niet rijp zijn voor publicatie. Voor zoover dit wel reeds het geval is, hebben de vertegenwoordigers van de nationale distributiecommissies uit de betrokken landen hieromtrent op het Congres meer of minder uitvoerige mededeelingen gedaan, waarbij vooral van Italiaansche zijde een rijkvige documentatie omtrent de resultaten van een gehouden enquête ter tafel werd gebracht. Ook Nederland, dat voor dit onderwerp vertegenwoordigd werd door Prof. *Th. Limperg Jr.*, voorzitter van de Nederlandsche Studiecommissie voor Verkoopsorganisatie, kon in dit opzicht belangrijk materiaal overleggen; zulks in hoofdzaak dank zij de werkzaamheden, die de verschillende lichamen, welke sinds 1933 in deze studiecommissie samenwerken, reeds vóór de oprichting daarvan zelfstandig hadden verricht. In overleg met de betreffende lichamen zijn een aantal overdrukken uit het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, betrekking hebbende op distributieonderzoekingen, voorts afschriften van de bedrijfsstatistieken van den Nederlandschen Grossiersbond, en tenslotte exemplaren van een viertal publicaties van de Stichting Economisch Instituut voor den Mid-denstand (een en ander, waar noodig, voorzien van uittreksels in het Engelsch) ter beschikking van het Congres gesteld, voor welk materiaal bij tal van congressisten uit verschillende landen een levendige belangstelling bleek te bestaan. In de eerste der vier groepszittingen heeft Prof. Limperg bij deze publicaties een korte mondelinge toelichting, alsmede een overzicht van de verder hier te lande onder handen zijnde werkzaamheden gegeven.

Ook aan het totstandkomen van de resolutie over „*l'Organisation de la Distribution*” heeft de Nederlandsche delegatie bij monde van Prof. Limperg een belangrijk aandeel gehad. Aanvankelijk was hiervoor nl. een concept ingediend, dat blijk gaf van een zekere verwarring tusschen twee geheel verschillende problemen, nl. eenerzijds het gemis aan evenwicht in de „*distributie*” in den zin van de verdeling van het *maatschappelijk inkomen* tusschen de verschillende landen en de verschillende groepen van inkomens-trekkers in ieder land — waaraan verschillende beschouwingen over de crisis en de middelen tot ver-

betering daarvan waren vastgeknoopt — en anderszijds het gemis aan „efficiency” in het distributie-apparaat in den zuiver technischen zin van het woord, d.w.z. in het proces van de „verdeling” der goederen op hun weg van den producent naar den consument. Op deze tweeledigheid van het begrip „distributie” is door Prof. Limperg de aandacht gevestigd en tenslotte is een door hem voorgesteld amendement op den aanhef der resolutie met algemeene stemmen aanvaard, tengevolge waarvan deze thans alleen nog betrekking heeft op de distributie in den laatstgenoemden, technischen zin: het eenige vraagstuk, waarmede het Internationale Distributiebureau zich bezig houdt en, krachtens zijn samenstelling en werkwijze, kan bezighouden. Voorts is, eveneens met steun van Nederlandsche zijde, aan het slot van deze resolutie — waarin overigens in hoofdzaak het verdere programma der werkzaamheden wordt uitgestippeld — nog een van Fransche zijde voorgestelde paragraaf ingelascht, waarbij ook op het gebied der distributie het ingrijpen van overheidswege in de vrijheid van bedrijfsvoering, ditmaal uitdrukkelijk zowel in nationaal als in internationaal verband, wordt afgewezen: tezamen met par. 10 van de algemeene resolutie over de handelspolitiek is dit dus de derde plaats, waar de Congresresoluties zich met nadruk ten gunste van het particuliere initiatief uitspreken. Men kan slechts hopen, dat de werkelijkheid zich verder niet al te zeer in tegengestelden zin zal ontwikkelen!

Als een van de belangrijkste successen van het Congres dient tenslotte te worden geboekstaafd de resolutie omtrent het allerwege zoozeer omstreden *spoorweg- en autovraagstuk*, waaromtrent men dan ook tot op den laatsten dag nauwlijks heeft durven hopen, tot eenstemmigheid te zullen geraken. Reeds de plenaire zitting, waar na den voorzitter van het „Comité Spécial Route et Rail”, Dr. Otto Most (Duitsland), was gesproken door den vertegenwoordiger van het standpunt der spoorwegen R. Dautry (Frankrijk) en door den sedert het Congres door een vliegtuigongeluk om het leven gekomen woordvoerder der automobielbelangen E. Agnelli (Italië), had de gemoederen dermate verhit, dat men na afloop der zitting in de corridors, temidden van een grooten kring van belangstellende omstanders, het debat door een tweetal woordvoerders van de beide partijen — beiden Franschen — met groote levendigheid kon hooren en vooral zien voortzetten! Daarop volgde denzelfden namiddag, den voorlaatsten dag van het Congres, de groepszitting, waar het aanvankelijk niet minder heftig toeging, maar dank zij den voorzitter F. Hatt (Zwitserland) — die hiervoor op de plenaire slotzitting een welverdiend compliment in ontvangst te nemen had — en vooral ook den algemeenen rapporteur Sir Osborne Mance (Engeland)¹⁾, is tenslotte eenstemmigheid bereikt over een resolutie die, wel verre van zich in enkele algemeene vaagheden te verliezen, een zeer concreet en, voorzoover voor den leek te beoordeelen, ook vrijwel volledig programma van verkeerspolitiek behelst. Zonder in details te kunnen treden — wellicht bestaat er trouwens voor een meer deskundige op dit gebied aanleiding om t.z.t. in dit tijdschrift hierop nog eens afzonderlijk terug te komen — mogen hier als de voornaamste punten uit deze resolutie worden vermeld: geen onbeperkte concurrentie tusschen spoorweg- en motorverkeer; beperking van het totaal der vervoerscapaciteit tot de economische behoefte, zulks, indien eenigszins mogelijk, te verwezenlijken door *vrijwillige* overeenstemming tusschen belanghebbenden; beperking van het aantal motorvoertuigen (indien en voorzoover dit van overheidswege noodzakelijk is) door *andere* dan fiscale middelen; beperking van de fiscale lasten op het motorver-

keer tot de kosten van aanleg, onderhoud, verbetering van en toezicht op het wegennet; handhaving van de bestaande structuur der spoorwegtarieven en van de openbaarheid dezer tarieven, e.e.a. echter met een iets grootere soepelheid, o.m. bestaande in de toelating van uitzonderingstarieven voor groote vervoerders („contract rates”), mits daarbij niet wordt gediscrimineerd tusschen vervoerders, die in zakelijk gelijke omstandigheden verkeerden; opheffing van spoorlijnen, welke een ernstig deficit opleverden, voorzoover in de verkeersbehoefte op andere wijze is voorzien; binnen de grenzen van het voorafgaande in beginsel zoo groot mogelijke vrijheid voor het wegverkeer: voor het *particuliere* automobielverkeer (z.g. „werkverkeer”) algeheele vrijheid, behoudens de noodzakelijke voorschriften in het belang van de veiligheid op den weg; voor *openbare* autodiensten, zoowel voor personen als voor goederenvervoer, een controle van overheidswege op den grondslag van het beginsel van „public service”; en tenslotte, waar noodig, rechtstreeksche technische en administratieve samenwerking tusschen de verschillende vervoermiddelen. Hoe men ook over de strekking of de uitwerking van deze beginselen moge denken, in ieder geval moet d.m. worden erkend dat, met de eenstemmige aanvaarding hiervan door de vertegenwoordigers van de wederzijdse belangen, de Internationale Kamer — na de onlangs reeds door haar gepubliceerde documentaire studie over hetzelfde onderwerp — een opmerkelijk resultaat heeft bereikt, waaraan men in de toekomst, bij discussies omtrent deze quaestie zoowel in nationaal als in internationaal verband, bezwaarlijk stilzwijgend voorbij zal kunnen gaan.

Overwegingen van plaatsruimte noodzaken mij, de overige zittingen en resoluties, gewijd aan verkeersvraagstukken (scheepvaart, luchtvaart, luchtpost, internationale telegrafie, enz.) evenals tal van andere onderwerpen, zooals dubbele belasting, rechtspositie van buitenlandsche vennootschappen, handelstermen, internationale arbitrage en faillissementswetgeving, stilzwijgend voorbij te gaan, om alleen nog een enkel oogenblik stil te staan bij de groepszitting voor de bescherming van den Industrieelen Eigendom, welke een zeer uitgebreid programma te verwerken had, en — ongerekend het reeds eerder genoemde vraagstuk van de oneerlijke reclame-methoden, hetwelk in een der andere zittingen was behandeld — niet minder dan vijf resoluties heeft aangenomen. Belangrijk is hiervan vooral die betreffende de *bescherming van nieuwsberichten*, waaromtrent de Kamer thans een „projet de loi-type” in studie zal nemen, en voorts die omtrent de bescherming van de rechten van *fabrikanten van grammofoonplaten*, waarbij de Nederlandsche delegatie een amendement heeft weten aangenomen te krijgen, waardoor deze bescherming door de Kamer niet meer uitsluitend in het kader van de wetgeving, resp. de conventie betreffende het auteursrecht wordt geplaatst; met het principe der bedoelde bescherming als zoodanig heeft het Congres zich intusschen met algemeene stemmen, inclusief die der Nederlanders, vereenigd. Wat tenslotte het vraagstuk van de *prijzbinding van merkartikelen* betreft — waaromtrent de Nederlandsche Organisatie voor de Internationale Kamer van Koophandel enkele maanden geleden een uitvoerig schriftelijk rapport heeft ingediend — dit punt is voor verdere studie naar de permanente commissie voor de bescherming van den Industrieelen Eigendom verwezen; uit de korte hieromtrent aangenomen resolutie blijkt intusschen, dat de Kamer tegenover het beginsel dezer prijsbinding in meerderheid niet afwijzend staat.

Als laatste resolutie dient te worden genoemd die omtrent de internationale aanvaarding van het metrieke stelsel van maten en gewichten, welke te danken is aan een initiatief van het Noorsche Nationale Comité der Kamer en speciaal ook door Nederland is

¹⁾ De inhoud van het in het eerste gedeelte van dit artikel genoemde document No. 8 van het Congres („Aspects pratiques du problème Route et Rail”) is in hoofdzaak op de rapporten van Sir Osborne Mance gebaseerd.

gesteund. In de groepszitting is hiertegen vooral van Amerikaansche — merkwaardigerwijze niet van Engelsche zijde! — oppositie gevoerd, doch bij de eindstemming heeft ook de Amerikaansche delegatie haar stem niet aan deze resolutie onthouden.

Dat de slotzitting van het Congres voor Nederland de groote voldoening bracht, den heer F. H. Pentener van Vlissingen voor een periode van twee jaar tot Voorzitter herkozen te zien — het eerste geval van een herkiezing in deze functie sinds de oprichting der Kamer! — zal den meesten lezers van dit artikel reeds bekend zijn, evenals de uitnodiging van het Duitsche Nationale Comité om het Congres van 1937 in Berlijn te doen plaats vinden, welke uitnodiging door het Hoofdbestuur is aanvaard. Rest mij dus slechts, hier nog een enkel woord van welgemeende waardeering uit te spreken voor de ontvangers, die zoowel het Fransche Nationale Comité der Kamer als de Fransche Regeering den Congressisten en hun dames te Parijs hebben bereid en waarbij, tusschen van de drukke en vooral warme congresweek, speciaal de „garden-party” op het Elysée en de ontvangst op „Vaux-le-Vicomte”, bij Mélnun — de werkelijk vorstelijke bezitting van den industrieel Sommier — momenten van welkome ontspanning en verfrissing brachten! Ook aan de receptie vanwege de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Parijs zullen de Nederlandsche gedelegeerden en hun dames ongetwijfeld een aangename herinnering hebben behouden.

J. G. KOOPMANS.

DE GEBEURTENISSEN OP GELD- EN WISSELMARKT NA DE KABINETSCRISIS.

Noch het omvangrijke aanbod van Guldens op de internationale wisselmarkten, noch de plotselinge goudverschepingen, noch de elkaar opvolgende discountverhoogingen zijn verschijnselen, die in de geschiedenis van onze geld- en wisselmarkt der laatste jaren een novum betekenen. Sedert den val van het Pond Sterling zijn met onregelmatige tusschenpoozen de periodes van monetair wantrouwen ook hier te lande teruggekeerd, en telkens vertoonden zich, dan in meer dan in minder sterke mate, soms langdurig en soms slechts korten tijd, de opgemelde verschijnselen, die langzamerhand bij het crisisbeeld zijn gaan behooren. In hun algemeenheid behoeven dan ook deze feiten nauwelijks nader commentaar. Hetgeen intusschen niet wegneemt, dat er verschillende punten zijn, waarop de jongste gebeurtenissen afwijken van vroegere oogenschijnlijk soortgelijke ontwikkeling.

In de eerste plaats was er dezen keer sprake van een zuiver „nationale” beweging, zoowel wat betreft de motieven als in verband daarmee de uitwerking op de wisselmarkt. Bij verschillende vorige gelegenheden waren naast den Gulden ook de overige goudvaluta's „bedreigd”, hetgeen bijv. in hooge mate het geval was kort na den val van den Dollar en kort na de stabilisatie van die munt. Hoewel ook toen de goudverliezen in het ééne land relatief grooter waren dan in het andere, kon men toch van een algemeen overwend aanbod van goudvaluta's tegenover gevalueerde munten spreken. Daarnaast bestonden de meer nationale tendenzen, welke direct samenhangen met gebeurtenissen, welke speciaal de financieele en monetaire situatie der betrokken landen betroffen. Zoo verloor Zwitsérland omvangrijke bedragen goud in het tijdvak vóór het referendum over het socialistische plan van actie, dat als inflationistisch werd beschouwd, terwijl Frankrijk vóór de laatste ministercrisis, waarbij het budgetaire evenwicht op het spel stond, zulk een tijdvak van zuiver nationaal georiënteerde monetaire onrust doormaakte. Hier te lande was wel af en toe een flauwe houding van de munt waar te nemen, die niet gelijk opging met de situatie der andere goudvaluta's, maar van een door zuiver interne factoren veroorzaakt muntangst was

nog nimmer sprake geweest, totdat de vorige week de kabinetscrisis uitbrak. Wanneer bij vorige gelegenheden de Gulden was aangeboden, dan was dat, omdat velen van meening waren, dat wij onze munt niet op de oude goudbasis zouden kunnen handhaven, dat in het algemeen de goudvaluta's geen weerstand zouden kunnen bieden aan de tendenzen door de waardedaling der andere munten geschapen. Nu kwam voor het eerst het moment van *acuten* angst, dat de nieuwe Regeering wellicht den gouden standaard op de huidige basis niet zou *willen* handhaven.

Wat betreft de bronnen van het Guldensaanbod, mag worden aangenomen, dat er een zeker, en wellicht belangrijk, verschil bestaat met vorige gelegenheden. In de eerste plaats staat wel vast, dat het repatriëren van op korten en langen termijn hier uitgezet vreemd kapitaal niet heel veel goud meer heeft doen afvloeien. Bij vorige gevallen zijn de korttermijngelden, hier door buitenlanders uitgezet, wel tot een minimum gereduceerd, en ook wat de lange beleggingen betreft, is in den loop van de laatste jaren een flinke vermindering te constateeren geweest. Hoewel vroegere perioden van goudonttrekking telkens werden opgevolgd door terugvloeiing, is toch per saldo sedert begin 1932 de goudvoorraad van de centrale bank met meer dan 300 miljoen teruggelopen, hetgeen voor een belangrijk deel zeker is toe te schrijven aan blijvend terugtrekken van vreemde kapitalen. Een tweede bron van Guldensaanbod, die zich misschien wel in het bijzonder bij den vorigen „Guldensaanval” na de devaluatie van den Belgischen Franc deed gelden, maar ook daarvoor wellicht niet te onderschatten was, is de rente-arbitrage geweest, die, gebruik makend van de hooge termijn-disagio's voor Guldens, zich tegenpartij stelde voor speculatieve termijntransacties in Guldens, daartegenover ter dekking contante affaires stellend. Die transacties waren oorzaak, dat de invloed van de speculatie, die anders tot de termijnmarkt beperkt ware gebleven, en dus nimmer goudverschuiving zou kunnen hebben veroorzaakt, werd overgeheveld naar de contante markt, aldus den goudvoorraad van de centrale bank mobiliseerend. Gezien de vrij omvangrijke goudimporten in de weken, voorafgaand aan de jongste gebeurtenissen, samenvallend met afloopen van termijnaffaires, gesloten in het tijdvak, dadelijk na den Francs-val, moet aangenomen worden, dat toen deze transacties nog op vrij ruime schaal waren tot stand gekomen. Men mag aannemen, dat bij de recente operaties op de contante wisselmarkt deze affaires als *quantité négligeable* te beschouwen zijn, en dat dezen keer nauwgezet de hand gehouden is aan de wenschen van de centrale bank te dien aanzien.

Blijven over als factoren van Guldensaanbod: het voortijdig indekken van deviezen door importeurs, en kapitaalvlucht door inheemsche beleggers. De eerstgenoemde factor kan natuurlijk over omvangrijke bedragen loopen. Hoewel ons handelsverkeer sterk is ingekrompen, beteekent het vooruit indekken voor bijv. een maand aan betalingsverplichtingen door den importhandel nog altijd een extra Guldensaanbod op het moment van eenige tientallen miljoenen Gulden. Daarbij kan het opschorten van de afgifte van inkomende deviezen door exporteurs ook de oogenblikkelijke wisselpositie beïnvloeden, hoewel natuurlijk in veel minder sterke mate dan het vooruitdekken door importeurs, wijl het bij exporteurs hoogstens gaat om het aanbod van de enkele dagen, waarover de „crisis” nu loopt. Terwijl ook de kapitaalvlucht van zoowel deposanten als obligatiehouders (die of hun stukken verkochten, of wel — hetgeen veel meer voorkwam — deze beleendén) dezen keer weer flinke bedragen goud heeft doen afvloeien. Wanneer men den betrekkelijk geringen omvang der buitenlandsche omtrekkingen alsmede het vrijwel geheel wegvallen van de rente-arbitrage, de beide opgemelde factoren van Guldensaanbod, die voorheen soms zulk een omvang bereikten, in aanmerking

neemt, dan zijn de goudverliezen — die bij het verschijnen van dit nummer bekend zullen zijn, en nu getaxeerd worden op 100 à 150 miljoen — voor de paar achter ons liggende dagen inderdaad vrij groot. En het zal voornamelijk van de verdeling van het Guldensaanbod over de twee andere factoren: handelstransacties of kapitaalvlucht afhangen, of binnenkort een deel van het nu verloren goud zal terugstroomen. Het ontbreken van rente-arbitrage-transacties doet natuurlijk relatief de kans op terugvloeiing van goud geringer worden. Goud, dat kapitaalvlucht heeft doen wegstroomen, zal veel minder vlot terugkeeren dan bij rente-arbitrage, die immers tijdelijk is naar haar aard.

Wat betreft de reacties van de centrale bank op de gebeurtenissen ter wisselmarkt, kan eveneens een nuance verschil worden waargenomen met vorige gevallen. In de eerste plaats is de discontoschroef sneller en in sterker mate gehanteerd. De eerste verhoging vond plaats op het moment zelf, dat het Guldensaanbod omvang van betekenis aannam, en werd bovendien met twee procent tegelijk doorgevoerd, terwijl immers de traditioneele discontopolitiek verhogingen met een heel en verlagingen met een half procent placht te doen plaats vinden. Wat het acute karakter van het ingrijpen betreft, men kan daarvoor een motief aanwijzen, dat direct samenhangt met de situatie op de geldmarkt. In vorige gevallen was steeds op het moment, dat de goudonttrekkingen aanvingen, de markt geheel vrij van de centrale bank, meer dan dat: de banken beschikten over omvangrijke liquide reserves (die begin 1932 meer dan 200 miljoen beliepen), zoodat er belangrijke bedragen goud konden afvloeien, alvorens de geldmarkt op den steun van de centrale bank was aangewezen. In dien toestand nu was wijziging gekomen, doordat geleidelijk met den goudvoorraad van De Nederlandsche Bank de liquide reserves der banken zijn opgeteerd, hetgeen ertoe leidde, dat na de goudafvloeiing, die de Belgische devaluatie uitlokte, geruimen tijd de geldmarkt aangewezen bleef op steun van de circulatiebank. Door de goudimporten, die daarna plaats vonden, was het vacuum in de markt weer aangevuld, temeer omdat tevens de biljettenomloop een vermindering onderging. Maar toch was de situatie zoo, dat zoodra een nieuwe druk op den goudvoorraad ontstond, al spoedig de beschikbare liquiditeiten uitgeput moesten zijn. Zoodat op den eersten dag al, voor al toen de beweging zoo abrupt werd, de geldmarkt in de armen van de centrale bank werd gedreven.

Wellicht is daarnaast een tweede factor aan te geven voor het snelle reageeren van de centrale bank met een discontoverhoging. Wanneer in gevallen als deze de discontopolitiek mede, of misschien zelfs in de eerste plaats, beoogt een manifestatie te zijn van het voornemen om de munt te verdedigen met de normale middelen, dan is zulk een geste hoe eerder hoe beter te volvoeren. Dit zou ook de verklaring kunnen zijn voor den ongewonen omvang van de eerste discontoverhoging en het snelle opvolgen daarvan door een tweede verhoging. Dit brengt ons trouwens tot de vraag, welke betekenis onder omstandigheden als deze de discontopolitiek heeft.

De meeningen daarover loopen vrij sterk uiteen. Sommigen zijn van opinie, dat de bedoeling geen andere kan zijn dan die van het psychologisch effect in den vorenomschreven zin van een manifestatie van den onveranderden wensch tot pariteitsverdediging. Anderen meenen, dat wel degelijk via de geldmarkt een rem kan worden aangelegd op de wisselmarkt en de goudonttrekking. Dat onder normale omstandigheden zelfs een kleine discontoverhoging de goudafvloeiing kan remmen en zelfs geheel stoppen, spreekt vanzelf. Wanneer vroeger, toen er werkelijk sprake was van credietuitwisseling tusschen de internationale geldmarkten, de rente in één land iets lager was dan elders, dan kon dat dadelijk tientallen miljoenen goud doen verschuiven, welke beweging

onmiddellijk gestopt kon worden door aanpassing van de geldrente. Onder de huidige omstandigheden echter komen heel andere factoren in het geding. De deposant of spaarder, die angstig is voor het lot van den Gulden, zal zich niet door een paar procent meer creditrente (voor spaarsaldi treedt bovendien die renteverhoging veelal niet eens in) laten weerhouden. Een paar procent per jaar weegt immers in de verste verte niet op tegen 20 of 30 pCt. waardeverlies, dat hij binnen korten tijd vreest. En hetzelfde mag wel gelden voor hem, die fondsen beleent, om in Dollars of Ponden te vluchten. Als men niet naar paardenmiddelen van 10 pCt. of meer discontoverhoging wil grijpen, valt voor die gevallen nauwelijks op concreten invloed van het disconto te rekenen. De handelaar, die nu vast valuta wil indekken, die hij over eenigen tijd zal hebben te betalen, kan zich door de hooge debetrente, die hij bij zijn bank te betalen krijgt voor een eventueel debetsaldo misschien eenigszins laten beïnvloeden, maar in vergelijking tot de risico's, die hij aanwezig acht, kan ook dat nauwelijks gewicht in de schaal leggen, vooral omdat de rentekosten over zulk een betrekkelijk korten termijn loopen. Dat de banken door de hooge rente geprikkeld zouden worden minder te herdisconteerden en minder deviezen te koopen, is nauwelijks denkbaar, omdat zij immers slechts de transacties van haar cliënten, hetzij depositanten, hetzij credietnemers, ten uitvoer leggen, en daarvan door den rentestand niet weerhouden kunnen worden. Juist sedert de bovenomschreven rente-arbitrage voor eigen rekening der banken (die overigens met zulke marge's werkte, dat ook daarvoor een disconto van 6 pCt. allerminst prohibitief was) vrijwel is weggevallen, kan van een noemenswaardigen invloed van den rentestand op de gestie dezer instituten slechts tot geringe hoogte sprake zijn.

Tot slot nog een enkel woord over de politiek der centrale bank met betrekking tot de wisselmarkt. Sedert na den Pondenval de zelfstandige „deviezenpolitiek” van De Nederlandsche Bank is vervallen, heeft zij zich meestal beperkt tot een passieve houding in dier voege, dat, indien de wisselkoersen daartoe aanleiding gaven, goud werd afgegeven aan de particuliere goudarbitrage. Dat had tengevolge, dat wanneer plotseling groot aanbod van Gulden ontstond, en de daaruit voortvloeiende behoefte aan goudverschepping de beschikbare transportruimte overtrof, tijdelijk de goudpunten aanmerkelijk konden worden overschreden, omdat de normale functioneering van den gouden standaard op dergelijke spitsmomenten niet was ingeschoten. De eenige manier om afdoend dit defect van den gouden standaard weg te nemen is gelegen in zelfstandig optreden van de centrale bank, die immers deviezen kan aanbieden zonder goud de facto te verschepen, door goud ten faveure van een buitenlandsche circulatiebank te earmarken. Bij vorige gelegenheden heeft De Nederlandsche Bank zich van zulk een actief opereeren op de wisselmarkt onthouden, waarvoor als motief wel werd aangegeven, dat het oploopen der wisselkoersen boven de goudpunten de speculatie grootere verliezen bezorgde en op den duur haar macht en lust zou breken. Intusschen kan niet ontkend worden, dat zulk een tactiek een tweesnijdend zwaard kan zijn in dier voege, dat het oploopen der koersen boven hetgeen onder normale omstandigheden het plafond is, de stemming nerveuser kan maken, en daardoor kapitaalvlucht zoowel als speculatie in de hand kan werken. Hoe dit zij, reeds de vorige maal werd af en toe door De Nederlandsche Bank in de wisselmarkt prijsdrukkend opgetreden. Dezen keer schijnt men meer doelbewust te werk te zijn gegaan, van den beginne af aan werden Francs afgegeven, op koersen wel iets boven het goudpunt — op een enkel oogenblik zelfs tot 6 cts. daarboven — maar toch met een gemiddeld zeer geringe marge daarvan verwijderd. Wellicht hebben commercieele

overwegingen daarbij ook nog een rol gespeeld. De centrale bank kan natuurlijk, indien zij dat wenscht, door juist op goudpunt af te geven den heelen deviezenomzet aan zich houden, maar dan een zeer geringe winstmarge hebben, dan wel tot iets hoogere koersen afgeven, hetgeen beteekent dat ook de particuliere goudarbitrage in de markt komt, aldus den omzet voor een deel tot zich trekkend, waarbij echter de winstmarge voor de circulatiebank dan ook grooter is.

Op het oogenblik behoort de vlucht voor den Gulden weer tot het verleden, het particulier disconto is alweer een procent beneden het banktarief gedaald, niet omdat de markt zich alweer zonder steun van de centrale bank kan financieren, maar vooruitlopend op een verlaging van de banktarieven. Het verdere verloop op de geldmarkt is natuurlijk mede afhankelijk van de vraag, hoeveel goud er weer zal terugvloeien.

C. A. Kl.

DE KATOENCRISIS

In de huidige katoencrisis herhalen zich in zekere mate nog eens in kort bestek en in versneld tempo alle verschijnselen van de reeds sedert jaren heerschende algemeene wereldcrisis. Een, door overdreven onkosten, buitengewoon hooge lasten, rechten en loonen, duurder geworden productie moest ook tot zeer hooge prijzen voeren, welke met de koopkracht van de consumenten niet meer in overeenstemming waren. Op deze wijze ontwikkelde zich voor alles een *nieuwe* industrie, welke, in mindere mate met improductieve uitgaven belast, beter aan de prijsideeën van den verbruiker kon tegemoet komen. Tegelijkertijd moest zoo echter ook de basis voor een overproductie worden gelegd, waarvan de gevolgen spoedig zeer duidelijk bleken. Een met ongekende heftigheid gevoerde concurrentiestrijd ontbrandde, welke niet slechts kapitalen, doch ook andere waarden vernietigde, en zodoende tenslotte tot een nieuwe verarming leidde: De slang had zich dus in haar staart gebeten.

Duidelijker nog dan bij de algemeene crisis teekenen zich de afzonderlijke phazen van de speciale katoencrisis af. Op het oogenblik zijn wij in het tweede stadium gekomen. Met de veel te hooge productiekosten in de Vereenigde Staten konden de wereldmarktprijzen, zooals zij met het oog op den toestand van de verwerkende industrieën bereikbaar en derhalve ook gerechtvaardigd waren, niet meer in vollen omvang rekening houden. De officieele beursnoteringen daalden dus op een peil, dat wel met de feitelijke waarde van het product in den wereldhandel in overeenstemming was. De farmers echter, als producenten, beweerden, dat zij bij dergelijke prijzen hun kosten niet meer konden dekken, en dat — indien zich niet spoedig een principieele verandering voordeed — het geheele plantagebedrijf in de Zuidelijke staten van de Ver. Staten zou ten onder gaan.

Dergelijke telkens en telkens weder aangeheven noodkreten vonden tenslotte bij de Regeering te Washington een willig, men zou bijna geneigd zijn te zeggen, een al te willig gehoor. Dit temeer, toen de energieke en voor verbeteringen werkende President Roosevelt juist voorbereidselen maakte, het geheele nationale bedrijfsleven van zijn land in nieuwe banen te leiden. Maar zeer spoedig bleek ook, dat Roosevelt den Amerikanen weliswaar nieuwe doeleinden voor oogen stelde, maar dat hij niet in staat was, ten minste ten aanzien van de katoenindustrie, gelijktijdig ook nieuwe wegen aan te geven, waarlangs men de gestelde doeleinden kon bereiken. Integendeel: Het waren slechts oude, meer nog, verouderde en daarbij geenszins beproefde methoden, waarmee hij trachtte den katoenprijs te stabiliseeren, den toestand van de farmers te verbeteren en hun bedrijven weder rendabel te maken. Het geheele programma draaide in wezen om de beide, ook in Europa slechts

al te goed bekende polen. Ten eerste steun van de prijzen door Staatsaankopen, hetzij in de open markt, hetzij ondershands en ten tweede restricties van den aanplant, ten einde een toekomstige overproductie, het met zekerheid te verwachten gevolg van kunstmatig verhoogde prijzen, onder alle omstandigheden te voorkomen.

In het begin kon de gang van zaken zich volgens het programma ontwikkelen. De prijscurve begon zich spoedig, zooals beoogd, naar boven te bewegen. Wellicht waren het niet eens de Regeeringsaankopen zelf, welke deze beweging veroorzaakten. In den regel is een gerucht ter beurze, dat een belangrijk koper aan de markt is, reeds voldoende, om de prijsvorming gunstig te beïnvloeden. De vastgestelde inkrimping van den aanplant werkte te gelijker tijd in parallelle richting. De geruststellende gedachte, dat bij den aanvang van den nieuwen oogst geen al te groote vrije voorraden op de markt zouden drukken, moest de termijnmarkten wel zeer ten goede komen.

Het was op deze wijze dan ook niet te moeilijk, de programmatisch beraamde notering van \$ cts. 12 voor Amerikaansche katoen te bereiken. Hoewel het hierbij ongetwijfeld een gemanipuleerden prijs betreft, zal men in geen geval kunnen beweren, dat deze notering (evenals verschillende andere, vroeger op gelijke wijze tot stand gekomen noteringen) slechts op papier bestond. Want, zooals vanzelf spreekt, moesten alle contracten voor levering aan de binnenlandsche industrie op basis van deze prijzen tot stand komen. Het buitenland was er echter geenszins aan gebonden en is daarenboven vanouds een belangrijke factor voor den Amerikaanschen katoenhandel geweest. Wij kunnen in het midden laten, welk percentage van de Noord-Amerikaansche katoenproductie regelmatig naar Europa en de overige werelddeelen werd verscheept. Het feit is voldoende, dat de aankopen van het buitenland de Noord-Amerikaansche katoenindustrie en haar reguleur, de beurs, onontbeerlijk schenen. Stellig zouden ook het geleidelijk flauwer worden en de geruchten over een te verwachten verderen teruggang bepaald funeste gevolgen hebben gehad voor de prijsvorming, indien de aankopen tot steun, of ook reeds de daartoe bestaande mogelijkheid niet remmend hadden gewerkt.

Zoo echter spiegelde een koers van pl.m. \$ cts. 12 een markt- en prijstoestand voor, welke inderdaad slechts ten deele bestond. Evenwel konden de katoenspinnerijen buiten Amerika niet van den eenen dag op den anderen grondstoffen van andere herkomst gaan betrekken. De dalende uitvoercijfers spreken echter een duidelijke taal. Ook in Amerika, meer speciaal in de kringen van den uitvoerhandel te New-York en te New-Orleans, bestaat nauwelijks eenige twijfel omtrent de laatste redenen van de sterk terugloopende uitvoermogelijkheden naar andere continenten en andere landen. Zij moeten in hoofdzaak daaraan worden toegeschreven, dat de voorgescreven katoenprijs van 12 cent voor veel spinnerijen te hoog werd, daar de bij de huidige koopkracht te maken garen- resp. weefstoffenprijzen niet rendabel meer zijn.

Onder dergelijke omstandigheden zou het bekende vonnis van het Hoogste Gerechtshof te Washington, hetwelk aan de economisch-politieke maatregelen van Roosevelt de wettelijke basis ontzegde, feitelijk duurzaam invloed moeten uitoefenen. Niettemin schijnt thans vast te staan, dat het tenminste op katoengebied niet veel meer dan een storm in een glas water beteekent. Blijvende gevolgen waren niet merkbaar, hetgeen ook wel ten deele aan redenen van zuiver psychologischen aard moet worden toegeschreven. Het schijnt toch, dat de kring van de aanhangers van de economische politiek van Roosevelt in Amerika grooter is dan men in Europa over het algemeen geneigd was aan te nemen. Want, zonder groote hulp van invloedrijke deskundigen en belanghebbenden uit de financieele en handelswereld, zou de beroemde 12-centkoers aan de katoenbeurs zich na het vonnis van

Washington nauwelijks meer hebben kunnen herstellen en tot op heden hebben kunnen handhaven.

Vermoedelijk speelt hierbij ook het sentiment een zekere rol. Het gaat toch om het lot van de katoen, hetwelk elken Amerikaan inzonderheid ter harte gaat. Want de katoen van Texas vormde tezamen met het Californisch goud de basis, waarop de welvaart, macht en rijkdom van de staten zich konden ontwikkelen. De katoenindustrie geldt in Amerika derhalve ook traditioneel als een nationale bedrijfstak, zooals bijv. de Nederlander trotsch is op zijn op hoog peil staande veeveelt, of de Duitscher gaarne offers brengt voor den roggebouw. Voor de gevaren, welke tegenwoordig de Noord-Amerikaansche katoen bedreigen, heeft men, zooals reeds aangetoond, in de Vereenigde Staten een open oog. Brazilië, Argentinië en Peru in het Zuiden van hetzelfde continent, groote gebieden van Azië en Aequatoriaal- en Noord-Afrika zijn tegenwoordig bereid, op een gegeven moment direct in de bres te springen en, wat de katoenvoorziening van de wereld betreft, de erfenis van Amerika te aanvaarden.

De verschuivingen in de beteekenis der productielanden komt in het volgend staattie wel tot uitdrukking.

	Wereld-katoenproductie.					
	(in mill. balen van 500 resp. 478 lbs.)					
	Gemiddeld					
	1924/25	1930/	1931/	1932/	1933/	1934/
	1928/29	1931	1932	1933	1934	1935
Ver. Staten	15.2	13.9	16.9	13.0	12.7	9.6
Over. landen	10.3	11.3	9.7	10.6	12.6	13.0
Br.-Indië ..	4.5	4.6	3.3	4.1	4.5	4.6
China.....	1.5	1.6	1.1	1.9	2.1	2.2
Rusland....	0.8	1.6	1.9	1.8	1.9	1.7
Egypte....	1.5	1.7	1.3	1.0	1.7	1.6
Brazilië....	0.5	0.4	0.5	0.4	0.8	1.1
Peru.....	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3
Mexico....	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2

Of dit gevaar inderdaad zoo groot is als vaak wordt voorgesteld, kan thans buiten beschouwing blijven. Ongetwijfeld bestaat voor het zoowel politiek als economisch zeer sterke Amerika een geheele reeks mogelijkheden, om op enkele der nieuwe katoenstaten een merkbaaren druk uit te oefenen en op die manier al te groote uitbreidingen van den onvermijdelijken concurrentiestrijd te verhinderen. Of men echter mag verwachten, dat de Vereenigde Staten door onderbieding de nieuw ontstane concurrentie van tevoren den kop in zullen drukken — waarop reeds zoo nu en dan in Europa werd gezinspeeld — is op zijn minst genomen zeer twijfelachtig; reeds om de zeer eenvoudige reden, dat hiervoor het aantal nieuwe katoenlanden te groot is. Het zou den Amerikanen bij deze gelegenheid gemakkelijk zoo kunnen gaan als Hercules bij de bestrijding van de Hydra: zoodra één kop werd afgeslagen, kwamen er twee andere voor in de plaats.

Voor alles schijnt het echter voor de Vereenigde Staten niet raadzaam, een vastomlijnd katoenprogramma voor langen duur op te stellen, zoolang over de toekomstige katoenpolitiek van de Sovjet-Unie zoo weinig zekerheid bestaat, als op het oogenblik. In dit opzicht is alles nog onzeker. En volgens de ervaringen, welke men met de practische economische leiding van dit enorme land in de laatste jaren op ander gebied reeds herhaaldelijk heeft kunnen opdoen, is iedere verrassing zeker mogelijk. Het is even waarschijnlijk dat Rusland in grootere mate katoen op de wereldmarkten zal koopen, als het ook mogelijk is dat de Sovjet-agenten daar in belangrijke mate zullen verkoopen.

Duidelijk is slechts, dat de hoofdtendens van de Russische economische politiek gericht is op het op zoo groot mogelijke schaal produceeren van katoen evenals van alle andere grondstoffen. En evenals in de meeste andere landen denkt men ook in Rusland zoowel aan de dekking van de eigen behoefte, als

aan den export. Er bestaat echter in zooverre een verschil, dat Rusland in hoofdzaak maagdelijke gronden met katoen bebouwt. Bij vele andere staten wordt de katoenaanplant echter ten koste van andere cultures uitgebreid. Daar deze thans niet meer rendabel zijn, begon een algemeene, door de Regeeringen met op zijn minst welwillende neutraliteit gevolgde instelling op katoen. Beslissend daarbij was in de eerste plaats de hoop, dat — indien een export niet mogelijk zou blijken — de binnenlandsche behoefte reeds voldoende zou zijn, om den oogst vlot af te nemen.

Hier schijnt dus dezelfde fout te worden gemaakt, welke men dadelijk na den wereldoorlog in de suikerindustrie maakte. Nadat men erin geslaagd was, een bietenzaad te telen, hetwelk ook ver ten Noorden en ten Zuiden van het oorspronkelijk bebouwde gebied (ongeveer begrensd door de Noordzee- en Oostzeekust en de Alpen), groeit, kwam het verlangen naar een eigen suikerproductie in alle staten van Europa als een epidemie op. Dit had allereerst een volkomen desorganisatie van de wereldsuikerindustrie tengevolge, doordat de klassieke biet- en rietsuikerlanden hun afzetgebieden verloren. Bovendien werd de suiker in alle landen, welke tot dusverre hun benodigde suiker hadden geïmporteerd, aanmerkelijk duurder. Want de invoer werd beperkt, en de kunstmatig gesteunde binnenlandsche prijs werd aanzienlijk hooger dan de prijzen van de meestal onder veel gunstiger productievoorwaarden werkende vroegere uitvoerlanden.

Zal thans hetzelfde in de katoenindustrie plaatsvinden? Vele teekenen wijzen hierop. Want niet alleen de nieuwe katoenplantages, maar ook, de met enorme kosten opgerichte kunstspinnindustrieën vormen een bijna even groot gevaar voor de katoen. De techniek kent tegenwoordig geen grenzen meer. Een probleem ontstaat pas, wanneer het er om gaat, de resultaten van wetenschappelijke onderzoekingen in de laboratoria of op de proefvelden naar de practijk over te brengen, d.w.z. bij massale winning van gebruiksgoederen voor de markten ook de regels van de commercieele rentabiliteit in acht te nemen. Juist hier kan men weder eens zeer duidelijk de fouten zien, welke bij de pogingen naar zelfvoorziening al te licht worden gemaakt. Wanneer de, door de Vereenigde Staten beoogde prijs van \$ cents 12 reeds te hoog schijnt, kunnen de beslist nog hoogere prijzen voor de kunstmatig voortgebrachte spinstoffen door de verwerkende industrie evenmin gedragen worden, zooverre de prijzen der fabrikaten niet direct overeenkomstig duurder worden ten laste van den consument. Hetzelfde beeld als bij de suiker moet zich dus vertoonen, doordat de beoogde uitbreiding van de zelfvoorziening slechts door een belasting van de consumenten kan worden verkregen.

Zoolang het vraagstuk van de rentabiliteit van een nieuwe industrie slechts als een quantité négligable wordt beschouwd, en zoolang de machtsmiddelen van den staat een grooteren invloed op de particuliere bedrijfsvoering uitoefenen, dan de alleen door kwaliteit en waarde gerechtvaardigde prijs van een artikel, is een einde van de heerschende crisis nauwelijks te verwachten. Om deze reden moet men helaas ook aannemen, dat de katoencrisis thans eveneens de verdere phazen van haar ontwikkeling zal doormaken. Of zij echter tenslotte ook tot een *duurzame* omwenteling in de wereldvoorziening zal leiden, kan thans nog niet worden voorspeld.

E. STARGARDT

AANTEKENINGEN.

Amerikaansch—Russisch handelsverdrag.

De Nederlandsche delegatie staat op het punt in Washington de besprekingen te openen voor het sluiten van een handelsverdrag met de Vereenigde Staten. Slaagt Nederland hierin, dan zal het profiteeren van de, ingevolge de op te nemen meestbegunstigingsclausule, reeds gegeven tegemoetkomingen aan

België en Zweden en buiten Europa aan Haïti en Brazilië en van de voordeelen, welke nog ingeruimd zullen worden voor landen, welke met de Vereenigde Staten een handelsverdrag zullen sluiten op de grondslagen, zooals deze vastgesteld werden bij de Tariff Bargaining Act van 12 Juni 1934.

Op 13 Juli jl. trad Rusland toe tot de groep der landen, welke door het sluiten van een handelsverdrag de voorrechten genieten van de meestbegunstiging. Tot 15 November 1933, den dag waarop de Ver. Staten Sowjet-Rusland erkenden, waren de handelsbetrekkingen tusschen deze twee landen ongeregeld. Een handelsverdrag kwam echter niet tot stand, terwijl in Februari de Russisch-Amerikaansche schulden- en credietonderhandelingen zelfs werden afgebroken. De Amtorg Trading Corporation, het Russisch handelsagentschap zette echter zijn bestellingen voort, terwijl verschillende industrieële commissies in Amerika verbleven.

Met het handelsverdrag van 13 Juli zagen de Vereenigde Staten van een verbinding met de kwestie der schuldenregeling af. Wel kan volgens de Johnson Act Rusland hierdoor geen gebruik maken van credietfaciliteiten.

Het belangrijkste voordeel, dat Rusland geniet is de verlaging van de tarieven op den invoer van mangaanertsen, welke verlaging reeds in het — nog niet geratificeerde — verdrag met Brazilië was opgenomen.

Het verdrag, dat na 18 jaar van ongeregelden handel tot stand gekomen is, wordt wederzijds beschouwd als mogelijke basis voor uitbreiding der handelsbetrekkingen. Daar staat tegenover, dat protectionistische groepen in de Vereenigde Staten in het afsluiten aanleiding hebben gevonden tot verzet, zelfs tegen de Tariff Bargaining Act zelf, welke men voor ongrondwettig — het stokpaardje van de tegenstanders der Amer. regeeringspolitiek — houdt.

Japan als katoenconsument.

De „Far Eastern Survey” van 3 Juli 1935 bespreekt de positie van Japan als katoenverbruiker, uit welk artikel wij het volgende aanhalen.

Daar practisch alle grondstof voor de zich ontwikkelende Japansche textielindustrie moest worden ingevoerd, ziet men parallel met de stijging van den uitvoer van textielproducten een stijging in het ruwe katoenverbruik van dit land. Verreweg de belangrijkste leveranciers waren en zijn de Vereenigde Staten en Britsch-Indië. Terwijl echter in 1914 Britsch-Indië 67 pCt. der importen voor zijn rekening nam tegenover de Ver. Staten slechts 22 pCt., overtrofen reeds in 1927 de invoeren uit de Ver. Staten die uit Britsch-Indië. Sindsdien zijn de Ver. Staten steeds de belangrijkste leveranciers gebleven: in 1934 voorzag het voor 48 pCt. in de importen, Britsch-Indië voor 42.7 pCt.

De toenemende beteekenis van de Ver. Staten als leverancier van katoen is terug te brengen op het verschijnsel, dat Japan steeds betere qualiteiten garens en weefsels is gaan vervaardigen, waarvoor de Britsch-Indische katoen minder geschikt is.

Voor de Ver. Staten is aldus de beteekenis van Japan als afnemer van ruwe katoen steeds grooter

geworden. In de periode 1910—'15 nam Japan 3.9 pCt. van den uitvoer af, in 1915—'20 11.2 pCt., terwijl in het seizoen van Augustus tot Mei in de jaren 1932/'33, 1933/'34 en 1934/'35 resp. 20.3 pCt., 24.3 pCt. en 32.9 pCt. van den uitvoer naar Japan ging!

Terwijl de Amerikaansche uitvoer in 1933/'34 11 pCt. beneden dien van het voorgaande seizoen bleef wat de hoeveelheid en 23 pCt. meer was wat de waarde betreft, was dit jaar de uitgevoerde hoeveelheid 38 pCt. en de waarde 24 pCt. geringer. De verdedigers van de A.A.A.-politiek wijten dit aan de invoerbelemmeringen, welke de Ver. Staten buitenslandsche exporteurs in den weg leggen, terwijl er bovendien op gewezen wordt, dat de schade bij den export wordt goedge maakt door betere prijzen binnenslands.

De hoogere prijs door de A.A.A.-politiek bereikt, wordt althans voor den uitvoer naar Japan niet schadelijk geacht, daar vrijwel alle Japansche invoer uit de Ver. Staten vezels van boven $\frac{7}{8}$ en van „middling grade” betreft, terwijl vrijwel de geheele invoer uit Britsch-Indië, de belangrijkste concurrent op de Japansche markt, beneden $\frac{7}{8}$ blijft en in qualiteit bij de Amerikaansche ten achter staat. Vergelijking met de prijzen van Britsch-Indische Acola doet zien, dat in de jaren 1925/'26 tot 1929/'30 het prijsverschil met de Amerikaansche „strict middling” 4.92 Dollarcenten bedroeg, door de crisis op de Amerikaansche katoenmarkt tijdelijk veel lager was, tot 0.48 \$ cent in 1931/'32 toe, en dat dit prijsverschil in het 2e halfjaar van 1933/'34 weer 3.85 \$ cent was geworden, dus nog altijd geringer dan in vroegere „normale” jaren.

Volgens de „Far Eastern Review” zijn het meer handelspolitieke overwegingen, welke een verschuiving van de vraag naar Amerikaansche ruwe katoen kunnen veroorzaken: de wensch van Japan, zich minder afhankelijk te maken van zijn leveranciers door hun aantal uit te breiden, de eisch door verschillende landen aan Japan gesteld tegenover importen van Japansche fabrieken meer uit te kunnen voeren naar dit land, de Japansche emigratiepolitiek (ruim $\frac{1}{3}$ deel van de beste Braziliaansche katoenfarmen is in handen van geëmigreerde Japanners!), enz.

Een voorbeeld, op welke wijze de Vereenigde Staten een te snelle uitbreiding van de katoenproductie in andere gebieden kunnen tegengaan, wordt in de „Wirtschaftsdienst” van 19 Juli 1935 vermeld. Brazilië, dat wat bodemgesteldheid en klimaat betreft, de grootste latente concurrent is van Amerikaansche qualiteitskatoen en in den laatsten tijd, dank zij de grootere katoenexporten een passieve handelsbalans (als gevolg van de slechte koffie-opbrengsten) heeft kunnen vermijden, heeft dringend Japansche immigranten noodig, wil het de katoencultuur uitbreiden. Alleen de staat Sao Paulo zou 40.000 Japansche immigranten kunnen plaatsen. Echter: Amerikaansche en Engelsche invloeden hebben, niet in het minst om politieke redenen, een scherpe immigratiebeperking kunnen bewerkstelligen.

Wat Japan aangaat, komt de „F.E.S.” tot de conclusie, dat dit land nog langen tijd Amerika's beste klant zal blijven voor de betere qualiteiten katoen.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	21/27 Juli 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	21/27 Juli 1935	Sedert 1 Jan. 1935	Overeenk. tijdvak 1934	1935	1934
Tarwe	13.728	507.675	804.355	—	8.837	21.318	516.512	825.673
Rogge	1.133	124.803	259.025	—	281	15.257	125.084	274.282
Boekweit	572	12.933	13.256	—	—	—	12.933	13.256
Mais	4.984	446.970	513.554	—	75.984	119.367	522.954	632.921
Gerst	1.409	166.071	222.031	—	19.604	30.325	185.675	252.356
Haver	961	82.653	75.547	—	1.660	2.206	84.313	77.753
Lijnzaad	—	109.907	138.935	—	243.532	139.904	353.439	278.839
Lijnkoek	450	29.093	53.954	—	—	25	29.093	53.979
Tarwemeel	699	11.576	11.360	87	3.854	1.652	15.430	13.012
Andere meelsoorten	386	15.961	35.107	120	1.881	3.473	17.842	38.580

Opheffing van het dekkingspercentage bij de Banca d'Italia.

In het Economisch-Statistisch Kwartaalbericht van 17 Juli 1935 (pag. 638 e.v.) werd door ons uitvoerig de economische en monetaire toestand in Italië besproken.

De jongste maatregel, te weten de „tijdelijke” opheffing van de verplichting tot dekking der bankbiljetten in goud tot een percentage van 40 pCt., ligt dan ook geheel in de lijn van de door ons vermelde ontwikkeling: niet sluitende staatsbegroting, oplopende uitgaven in verband met het conflict met Abessinië, en verslechtering van de betalingsbalans.

De genoemde maatregel werd gemotiveerd met een verwijzing naar de verplichting tot het betalen van buitenlandse schulden „van bijzonder karakter”, tot een bedrag van Lire 500 miljoen. De goudvoorraad, welke sedert de contingentieeringsmaatregelen van medio Februari tot 10 Juni gelijk gebleven was, is sindsdien van Lire 5,83 milliard teruggevallen tot Lire 5,52 milliard. Het verlies aan goud tot een bedrag van Lire 310 miljoen werd echter gecompenseerd door een vrijwel gelijke toename van het bedrag aan deviezen. Daarmee was het dekkingspercentage eind Juni op 41,6 pCt. gekomen. Blijkbaar heeft de Bank van Italië termijndeviezen opgekocht, terwijl het goud diende voor betalingen tengevolge van staatsbestellingen in het buitenland. De opheffing van het dekkingspercentage stelt Italië in staat deze bestellingen voort te zetten tegen contante betaling (daar buitenlandse crediten ongewenscht worden geacht en ook moeilijk te verkrijgen zijn) zonder de binnenlandsche circulatie te moeten beperken.

Hoewel juist een opheffing van de dekkingsverplichting als een bewijs kan worden gezien van den wensch, niet tot devaluatie over te gaan, ondervonden de koersen van de Lire op de buitenlandse deviezenmarkten een scherpe reactie. Wel trad na interventie spoedig een gedeeltelijk herstel in voor contante Lires, doch de hooge depots geven blijk van het wantrouwen, dat men blijft koesteren ten aanzien van de toekomstige positie. Ook de verschillende in het buitenland genoteerde Italiaansche fondsen ondervonden een scherpe reactie.

MAANDCIJFERS.

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)
I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juni 1935	Jan. Juni 1935	Jan./Juni 1934
Prod. Steenkolen in tonnen	918.653	5.807.610	6.067.274
Aantal normale werkdagen	241	138	153

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

Netto-productie in tonnen..	9.378 ²⁾	47.087	61.146
Aantal normale werkdagen	12	86	125

III. Zoutmijnen. (Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

Opgeleverd:	Gezamenl. Steenkolenmijnen		Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
Geraff. zout(ton)	5.564	33.836	11.932 ³⁾	51 ³⁾
Industriezout(„)				
Afvalzout(„)				
Aantal normale werkdagen	24	151		

Aantal arbeiders.	Gezamenl. Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Juli 1935	{10.135 ⁴⁾ 19.220 ⁵⁾	79	287
1 Juli 1934	{10.578 ⁴⁾ 20.845 ⁵⁾	81	—

1) Wilhelmina; 2) Emma, Hendrik en Maurits; 3) Domaniale Mijn; 4) Willem-Sophia; Laura, Julia en Oranje-Nassaumijn III; 5) Oranje-Nassaumijn I, II en IV. 2) 6897 ton ruwe bruinkool en 2481 ton bruinkoolbriketten. 3) Januari en Mei. 4) Bovengronds. 5) Incl. 1.919 arbeiders in de nevenbedrijven. 6) Ondergronds. 7) Incl. 2.004 arbeiders in de nevenbedrijven.

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk. { Disc Wissels. 6 26 Juli '35 ¹⁾	Liassabon 5 13 Dec. '34
{ Bel. Binn. Eff. 6 26 Juli '35 ¹⁾	Londen 2 30 Juni '32
{ Vrsch. in R.C. 6 26 Juli '35 ¹⁾	Madrid 5 9 Juli '35
Athene 7 14 Oct. '33	N.-York F.R.B. 1 1 Feb. '34
Batavia 4 1 Juli '35	Oslo 3 22 Mei '33
Belgrado 5 1 Febr. '35	Parijs 3 18 Juli '35
Berlijn 4 22 Sept. '32	Praag 3 25 Jan. '33
Boekarest 4 15 Dec. '34	Pretoria 3 15 Mei '33
Brussel 2 16 Mei '35	Rome 3 25 Mrt. '35
Budapest 4 17 Oct. '32	Stockholm .. 2 1 Dec. '33
Calcutta 3 16 Feb. '33	Tokio 3 65 2 Juli '33
Dantzig 6 1 Mei '35	Weenen 3 10 Juli '35
Helsingfors 4 3 Dec. '33	Warschau... 5 26 Oct. '33
Kopenhagen 2 1 Dec. '33	Zwits. Nat. Bk. 2 3 Mei '35

1) Op 25 Juli '35 resp. 5, 5 1/2, 5 1/2.

OPEN MARKT.

	1935				1934	1933	1914
	27 Juli	22/27 Juli	15/20 Juli	8/13 Juli	23/28 Juli	24/29 Juli	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	5 1/8	17/8-5 7/8	13/4-23/8	29/16-3	5/8-3/4	23/8-31/8	31/8-31/8
Prolong.	—	1/2-5	11/4-3/4	13/4-31/2	1	11/4 21/4	21/4-3/4
Londen Daggeld...	1/2-1	1/2-1	1/2-1	1/2-1	3/4-1	1/4-1	18/4-2
Partic. disc.	9/16-5/8	9/16-5/8	5/8	5/8	3/16-7/8	7/16	41/4-21/4
Berlijn Daggeld...	3-1/4	27/8-31/4	27/8-31/4	3-1/4	4-5 1/16	4 1/4-5 1/8	—
Maandgeld	23/4-31/4	23/4-31/4	23/4-31/4	23/4-31/8	37/8-5	4 1/2-6	—
Part. disc.	3	3	3	3	3 3/4	3 7/8	2 1/8-1 1/2
Warenw...	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/4	4-1/2	4-1/2	—
New York Daggeld 1)	1/4	1/4	1/4	1/4	1	1	13/4-2 1/4
Partic. disc.	3/16	3/16	3/16	3/16	3/16	5/8-3/4	—

1) Koers van 26 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
23 Juli 1935	1.47 3/4	7.32 1/2	59.45	9.77 1/2	24.94	100 5/8
24 „ 1935	1.48 1/2	7.36	59.90	9.82	25.20	100 3/8
25 „ 1935	1.48 1/4	7.35 3/4	59.80	9.80	25.20	100 5/8
26 „ 1935	1.48 1/2	7.37	59.80	9.81 1/2	25.22 1/2	100 3/8
27 „ 1935	1.48 5/8	7.37 3/4	59.90	9.81 1/2	25.22 1/2	100 1/2
29 „ 1935	1.47 5/8	7.30 1/4	59.55	9.74 3/4	24.95	100 3/8
Laagste d.w. 1)	1.47 1/4	7.30 1/4	59.35	9.74 3/4	24.90	100
Hoogste d.w. 1)	1.50	7.41	60.30	9.87	25.40	100 1/4
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
23 Juli 1935	48.31	—	6.15	1.50	11.65	20.28 1/2
24 „ 1935	48.40	—	6.20	1.50	12.25	20.45
25 „ 1935	48.40	—	6.20	1.50	12.12 1/2	20.35
26 „ 1935	48.45	—	6.25	1.50	12.20	20.37 1/2
27 „ 1935	48.47 1/2	—	6.25	1.50	—	—
29 „ 1935	48.20	—	6.13	1.50	12.—	20.25
Laagste d.w. 1)	48.20	27.90	6.10	—	11.20	20.20
Hoogste d.w. 1)	48.70	28.—	6.30	1.50	12.40	20.60
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
23 Juli 1935	37.80	32.75	36.85	3.25	39 1/2	1.48
24 „ 1935	37.90	32.90	37.—	3.25	40	1.48 1/2
25 „ 1935	37.90	32.80	37.—	3.25	39 1/2	1.48 1/8
26 „ 1935	38.—	32.95	37.05	3.25	39 1/2	1.48 1/2
27 „ 1935	38.05	32.95	37.10	3.25	39 1/2	1.48 1/2
29 „ 1935	37.65	32.60	36.70	3.20	39 1/2	1.47 1/2
Laagste d.w. 1)	37.55	32.50	36.60	3.17	39	1.47 1/2
Hoogste d.w. 1)	38.10	33.10	37.20	3.30	40 1/2	1.49
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 1/2	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't late of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
23 Juli 1935	4,96 5/8	6,61 7/8	40,29	67,45
24 „ 1935	4,95 5/8	6,61 1/2	40,23	67,35
25 „ 1935	4,96 5/8	6,60 7/8	40,24	67,40
26 „ 1935	4,96 5/8	6,61 1/2	40,30	67,37
27 „ 1935	4,96 1/2	6,61	40,33	67,15
29 „ 1935	4,96 1/8	6,61 1/2	40,33	67,86
30 Juli 1934	5,03 3/4	6,59 1/2	38,67	67,60
Muntpariteit ..	4,86	3,90 5/8	23,81 1/2	40 1/16

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE 80 K.G. La Plata loco Rotterdam/Amsterdam per 100 K.G. 1)		ROGGE 74 K.G. Bahia Blanca loco R'dam A'dam per 100 K.G. 2)		MAJS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		KOMMERS 1e soort per 100 st. Berkel/Rodenrijs		TOMATEN A per 100 K.G. Westland		VROEGE AARD-APPELEN p. 100 K.G. Grootebroek		RUND-VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 K.G. Rotterdam		VARKENS-VLEESCH (versch) per 100 K.G. Rotterdam	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	7,49	100,0	20, —	100,0	4,93	100,0	93, —	100, —	77,50	100, —
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,79	104,0	16, —	80,0	3,15	63,9	96,40	103,7	93,12 ⁵	120, —
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	5,24	70,0	20, —	100,0	4,12	83,6	108, —	116,1	72,90	9, —
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,62	48,3	14,50	72,5	4,95	100,4	88, —	94,6	48, —	6, —
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	5,71	76,2	11,50	57,5	1,69	34,3	61, —	65,6	37,50	4, —
1933	5,02 ⁵	29,2	3,55	27,2	68,50	29,6	70,00	30,0	148,00	32,0	5,57	74,4	8,21	41,1	0,85	17,2	52, —	55,9	49,50	6, —
1934	3,67 ⁵	21,4	3,32 ⁵	25,4	70,75	30,6	75,75	32,1	142,50	30,8	5,43	72,6	5,53	27,7	3,23	65,5	61,50	66,1	46,65	6, —
Jan. 1934	4,75	27,6	3,10	23,7	65,25	28,2	58,00	24,6	144,25	31,2	—	—	—	—	—	—	62,50	67,2	53,75	6, —
Febr. " "	3,40	19,8	2,77 ⁵	21,2	65,25	28,2	58,50	24,8	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	63, —	67,7	53,50	6, —
Maart " "	3,25	18,9	2,72 ⁵	20,8	70,75	30,6	58,75	24,9	132,00	28,5	—	—	—	—	—	—	61,75	66,4	50,50	6, —
April " "	3,20	18,6	2,70	20,7	70,50	30,5	56,75	24,0	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	63,50	68,3	49,12 ⁵	6, —
Mei " "	3,32 ⁵	19,2	2,87 ⁵	21,9	62,00	26,8	63,00	26,7	154,50	33,4	—	—	—	—	—	—	65,75	70,7	47,50	6, —
Juni " "	3,67 ⁵	21,4	3,17 ⁵	24,3	65,00	28,1	74,75	31,7	156,50	33,8	—	—	—	—	—	—	63,25	68,0	43,75	5, —
Juli " "	3,80	22,1	3,30	25,3	71,50	30,9	78,75	33,4	151,25	32,7	5,43	72,6	8,28	41,4	3,52	71,3	63, —	67,7	44,62 ⁵	5, —
Aug. " "	4,37	25,4	4,27 ⁵	32,7	83,25	36,0	93,50	39,6	159,25	34,4	—	—	5,89	29,5	2,93	59,4	63,95	68,8	43,30	5, —
Sept. " "	4, —	23,3	4,15	31,7	77,25	33,4	93,25	39,5	145,50	31,5	—	—	2,02	10,1	—	—	63,55	68,3	42,62 ⁵	5, —
Oct. " "	3,50	20,3	3,70	28,3	69,50	30,0	93,50	39,6	135,25	29,2	—	—	5,92	29,6	—	—	60,70	65,3	42,12 ⁵	5, —
Nov. " "	3,50	20,3	3,45	26,4	71,25	30,8	89,25	37,8	127,75	27,6	—	—	—	—	—	—	53,75	57,8	44,50	5, —
Dec. " "	3,45	20,1	3,55	27,2	76,25	32,9	91,00	38,6	134,00	29,0	—	—	—	—	—	—	53,15	57,2	44,65	5, —
Jan. 1935	3,30	19,2	3,52 ⁵	27,0	74,25	32,1	89,25	37,8	137,25	29,7	—	—	—	—	—	—	53,62 ⁵	57,7	45,62 ⁵	5, —
Febr. " "	3,20	18,6	3,37 ⁵	25,8	68,00	29,4	71,25	30,2	124,25	26,9	—	—	—	—	—	—	51,90	55,8	47,55	6, —
Maart " "	3,20	18,6	3,07 ⁵	23,5	67,75	29,3	64,00	27,1	120,50	26,1	—	—	—	—	—	—	51,40	55,3	51,20	6, —
April " "	4,07 ⁵	23,7	2,95	22,6	70,75	30,6	66,75	28,0	125,00	27,0	—	—	—	—	—	—	51,2 ⁵	55,8	50,25	6, —
Mei " "	4,05	23,5	2,90	22,2	59,90	25,9	67,25	28,5	125,50	27,1	—	—	—	—	—	—	50,80	54,6	48,50	6, —
Juni " "	4,02	23,4	2,90	22,2	57,50	24,8	75,00	31,8	124,25	26,9	—	—	—	—	—	—	48, —	51,6	46,12 ⁵	5, —
1 Juli " "	3,95	23,0	2,70	20,7	54,00	23,3	73,00	30,9	121,50	26,3	1,88	25,1	5,65	28,3	5,28	107,1	49, — ⁵	52,7	46,50 ⁵	6, —
8 " "	3,65	21,2	2,50	19,1	52,50	22,7	62,00	26,3	120,00	26,0	4,10	54,7	10,86	54,3	4,12	83,6	49, — ⁵	52,5	46,50 ⁵	6, —
15 " "	3,75	21,8	2,40	18,4	52,00	2,5	62,00	26,3	122,00	26,4	1,58	21,1	11,68	58,4	3,76	76,3	47, — ⁵	50,5	47,50 ⁵	6, —
22 " "	4, —	23,3	2,55	19,5	56,50	21,4	68,00	28,8	126,00	27,2	1,64	21,9	12,56	62,8	3,80	77,1	47, — ⁵	50,5	49, — ⁵	6, —
29 " "	4,30	25,0	2,65	20,3	58,00	25,1	69,00	29,2	133,00	28,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6, —

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. van Jan. 1931 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische; van 23 Mei 1932 tot 2 Oct. 1933 No. 2 Canada. 3) Canada. Van 19 Sept. '32 tot 24 Juli '33 62/63 K.G. Z.-Russ. 4) 6 Juli. 5) 13 Juli. 6) 19 Juli. 7) 27 Juli. 8) 4 Juli. 9) 11 Juli. 10) 18 Juli. 11) 25 Juli. 12) 5 Juli. 13) 12 Juli.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd i.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,90 Bè s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ⁵ · fcts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- PETE Gld. per 100 K.G. netto			
	fl.	%	\$	%	§cts.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100, —	23,25	100,0	29,27	100, —	9,35	100, —	55,00	100,0	pence	34,70	100,0	12, —	100,0	
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96, —
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100, —	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95, —
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95, —
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10, —	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39, —	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88, —
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12, —	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82, —
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71, —
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51, —
1933	7,00	64,8	0,45	26,8	3,61	24,3	6,75	29,0	5,13	17,5	2,78	29,7	19,25	35,0	9,50	32,2	13,26	38,2	6,18	51, —
1934	6,20	57,4	0,63	37,5	2,88	19,4	7,35	31,6	5,32	18,2	2,68	28,7	19,25	35,0	10,25	34,7	12,07	34,8	6,11	50, —
Jan. 1933	7,05	65,3	0,53	31,5	4,16	28,0	6,15	26,5	5,13	17,5	2,95	31,6	15,75	28,6	8,25	28,0	11,50	33,1	6,30	52, —
Febr. " "	7,20	66,7	0,38	22,6	3,97	26,7	6,10	26,2	4,98	17,0	2,78	29,7	15,50	28,2	8,25	28,0	10,38	29,9	6,40	53, —
Maart " "	7,25	67,1	0,38	22,6	3,87 ⁵	26,1	6,40	27,5	4,97	17,0	2,77	29,6	15,25	27,7	7,75	26,3	10,75	31,0	6,40	53, —
April " "	7,25	67,1	0,37	22,0	3,67	24,7	6,65	28,6	5,18	17,7	2,68	28,7	15,75	28,6	7,75	26,3	11,25	32,4	6,40	53, —
Mei " "	7,15	66,2	0,23 ⁵	14,0	2,95	19,9	7,30	31,4	5,60	19,1	3,07	32,8	17,00	30,9	8,25	28,0	12,25	35,3	6,40	53, —
Juni " "	7,15	66,2	0,25 ⁵	15,2	3,02	20,3	7,85	33,8	5,85	20,0	3,25	34,8	18,50	33,6	9,00	30,5	15,75	45,4	6,40	53, —
Juli " "	7,05	65,3	0,41	24,4	3,33	22,4	7,60	32,7	5,76	19,7	3,20	34,2	20,75	37,7	9,75	33,1	16, —	46,1	6,40	53, —
Aug. " "	6,95	64,4	0,37	22,0	3,37	22,7	6,90	29,7	5,39	18,4	2,91	31,1	20,75	37,7	9,75	33,1	14,75	42,5	5,80	48, —
Sept. " "	6,85	63,4	0,52	31,0	3,50	23,6	6,60	28,4	4,70	16,1	2,54	27,2	21,50	39,1	10,50	35,6	15,13	44,1	5,85	48, —
Oct. " "	6,60	61,1	0,66	39,3	4,04	27,2	6,40	27,5	4,55	15,5	2,48	26,5	20,75	37,7	10,75	36,4	14,50	41,8	5,90	49, —
Nov. " "	6,75	62,5	0,66	39,3	3,72	25,0	6,25	26,9	4,63	15,8	2,39	25,6	23,75	43,2	12,00	40,7	13,38	38,6	5,95	49, —
Dec. " "	6,95	64,4	0,67	39,9	3,75	25,2	6,50	28,0	4,89	16,7	2,38	25,5	25,00	45,5	13,25	44,9	13,50	38,9	6,	

N GROOTHANDELSPRIJZEN

	ZUIVEL EN EIEREN										METALEN														
	BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk per50 K.G.		EIEREN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce		
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	
1925	2,31	100,0	—	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	Sh. 73/-	100,0	67/-	100,0	36,3/6	100,0	67/-	100,0	32,1/8	100,0	100,0
1926	1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	58,1/-	93,5	31,1/6	85,3	290,17/6	111,1	86,6	118,5	68,8	102,5	34,2/6	94,3	85/-	99,5	28,1/8	89,3	
1927	2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64,6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26,3/4	83,3	
1928	2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62,8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26,1/8	81,1	
1929	2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70,6	96,6	68,9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24,7/8	76,2	
1930	1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59,6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17,13/16	55,4	
1931	1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47,6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13,3/8	41,6	
1932	0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	97,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/6	138,0	12,7/8	40,1	
1933	0,61	26,4	0,96	—	20,20	36,1	3,71	40,4	22,2/6	35,6	7,17/6	21,6	131,18/-	50,1	41/-	56,2	35/-	52,2	10,12/6	29,4	124,7/3/4	145,8	12,9/8	38,5	
1934	0,45	19,5	1,-	—	18,70	33,4	3,45	37,6	18,14/6	30,2	6,15/6	18,6	141,19/6	54,2	40/-	54,8	33/7	50,1	8,9/-	23,4	137,7/3/4	161,0	13,1/16	40,7	
Jan.'34	0,50	21,6	1,-	—	20,40	36,4	5,05	55,0	21,7/-	34,4	7,7/-	20,2	148,3/-	56,8	39/6	54,1	36/-	53,7	9,12/-	26,5	129/6	151,5	12,3/4	39,7	
Feb.	0,47	20,3	1,-	—	21,55	38,5	3,68	40,1	20,9/6	33,0	7,4/-	19,8	140,13/-	53,7	39/6	54,1	36,5	54,4	9,-/6	24,9	137,1	160,3	12,1/8	38,9	
Mrt.	0,44	19,0	1,-	—	19,90	35,5	2,71	29,5	20,3/-	32,5	7,3/6	19,7	144,15/6	55,3	40/6	55,5	35,3	52,6	9,2/-	25,2	136,8	159,8	12,5/8	39,3	
Apr.	0,42	18,2	1,-	—	17,20	30,7	2,72	29,6	20,14/6	33,4	7,4/6	19,8	150,10/6	57,5	41/6	56,8	34,2	51,0	9,7/6	25,9	135,1/4	158,0	12,7/16	38,7	
Mei	0,41	17,7	1,-	—	16,05	28,7	2,54	27,7	20,4/-	32,5	6,16/6	18,7	144,19/6	55,4	40/6	55,5	32,9	48,9	9,2/-	25,2	136,3	159,4	12,1/16	38,1	
Juni	0,41	17,7	1,-	—	19,40	34,6	2,74	29,9	19,18/6	32,1	6,14/-	18,4	140,1/-	53,5	40/6	55,5	31,9	47,4	8,16/-	24,3	137,8/4	161,1	12,1/4	37,5	
Juli	0,40	17,3	1,-	—	21,50	38,4	2,81	30,6	18,11/-	29,9	6,14/6	18,5	142,9/-	54,0	40/6	55,5	32,4	48,2	8,6/-	22,9	137,11	161,4	12,9/4	39,7	
Aug.	0,43	18,6	1,-	—	20,90	37,3	3,32	36,2	17,6/-	27,9	6,14/-	18,4	139,7/6	53,2	40/-	54,8	32/6	48,5	8,7/6	23,2	138/6	162,0	13,0	40,5	
Sept.	0,43	18,6	1,-	—	18,12	32,4	3,31	36,1	16,10/-	26,6	6,5/6	17,2	137,17/-	52,6	39/6	54,1	32/6	48,5	7,17/-	21,7	141/-	164,9	13,3/8	40,9	
Oct.	0,43	18,6	1,-	—	17,37	31,0	3,95	43,0	16,3/-	26,0	6,6/-	17,3	137,19/6	52,7	39/6	54,1	32/6	48,5	7,7/-	20,3	141/10	165,9	14	43,6	
Nov.	0,47	20,3	1,-	—	17,-	30,4	4,52	49,3	16,11/6	26,7	6,8/-	17,6	139,8/-	53,2	40/-	54,8	32/6	48,5	7,7/6	20,4	139/6	163,2	14,7/8	46,3	
Dec.	0,54	23,4	0,95	—	15,12	27,0	4,07	44,3	16,16/-	27,1	6,6/-	17,3	137,8/6	52,5	39/6	54,1	34,1	50,9	7,4/6	20,0	140,6	164,4	14,1/16	45,7	
Jan. '35	0,58	25,1	0,90	—	14,95	26,7	3,12	34,0	16,19/-	27,3	6,5/-	17,2	138,11/-	52,9	39/6	54,1	34/6	51,5	7,6/6	20,4	141/10	165,9	14,9/4	45,9	
Feb.	0,52	22,5	0,95	—	14,37	25,7	3,20	34,9	16,4/-	26,1	6,4/-	17,0	136,8/-	52,1	39/6	54,1	34/6	51,5	7,3/6	19,8	142/8	166,9	14,3/16	46,1	
Mrt.	0,37	16,0	1,02	—	13,30	23,8	2,74	29,8	16,8/-	26,4	6,7/6	17,5	124,5/6	47,5	38/-	52,1	33,9	50,4	7,-/6	19,4	147,5	172,4	15,9/4	49,0	
Apr.	0,37	16,0	1,08	—	11,50	20,5	2,31	25,2	18,8/-	29,6	7,5/6	20,0	131,-/6	50,0	38/6	52,7	33/6	50,0	7,11/-	20,9	144/5	168,9	18,9/16	56,6	
Mei	0,34	14,7	1,10	—	11,85	21,2	2,38	26,0	20,-/6	32,2	8,6/6	22,9	135,5/6	51,7	39/-	53,4	33/6	50,0	8,15/6	23,3	142,3/4	166,2	20,0	62,3	
Juni	0,41	17,7	1,07	—	11,95	21,3	2,41	26,3	18,16/-	30,3	8,11/6	23,5	136,5/6	52,0	39/6	54,1	33/6	50,0	8,11/-	24,6	141/6	165,5	19,5/8	61,1	
Juli	0,43	18,6	1,-	—	11,-	19,6	2,45	26,7	17,11/-	28,3	8,3/6	22,4	137,18/6	52,7	39,6	54,1	33/6	50,0	8,7/6	23,2	141,4/4	165,4	18,7/4	58,4	
Aug.	0,43	18,6	1,-	—	12,25	21,9	2,37	25,9	17,16/6	28,7	8,5/-	22,6	138,9/-	52,8	39,6	54,1	33/6	50,0	8,6/-	22,9	140/9	164,6	18,4/4	56,8	
Sept.	0,43	18,6	1,-	—	12,75	22,8	2,45	26,7	19,5/-	31,0	8,10/-	23,3	139,4/-	53,2	39,6	54,1	33/6	50,0	8,7/6	23,2	140,9	164,7	18,9/8	56,4	
Oct.	0,43	18,6	1,-	—	12,75	22,8	2,45	26,7	19,5/-	31,0	8,10/-	23,3	139,4/-	53,2	39,6	54,1	33/6	50,0	8,7/6	23,2	140,9	164,7	18,9/8	56,4	
Nov.	0,47	20,3	1,-	—	12,75	22,8	2,45	26,7	19,5/-	31,0	8,10/-	23,3	139,4/-	53,2	39,6	54,1	33/6	50,0	8,7/6	23,2	140,9	164,7	18,9/8	56,4	
Dec.	0,54	23,4	0,95	—	12,75	22,8	2,45	26,7	19,5/-	31,0	8,10/-	23,3	139,4/-	53,2	39,6	54,1	33/6	50,0	8,7/6	23,2	140,9	164,7	18,9/8	56,4	

Sept. 1932 79 K.G. La Plata; van 26 Sept. 1932 tot 5 Febr. 1934 Manitoba No. 2 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 1. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei-19 Sept. 1932 No. 3

N GROOTHANDELSPRIJZEN.

	BOUWMATERIALEN										KOLONIALE PRODUCTEN									
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN binnenmuur per 1000 stuks		buitenmuur per 1000 stuks		CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sumatratheep. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER Grondstoffen Koloniale producten	
	f.	o/o	f.	o/o	f.	o/o	sh.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	f.	o/o	cts.	o/o	f.	o/o	100,0	100,0
1925	159,75	100,0	15,50	100,-	19,-	100,-	42,6	100,-	35,87	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49,-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2,-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,6
1927	160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1
1928	151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57,3	134,9	31,87	88,9	49,625	80,9	-10,75	30,2	15,85	84,5	75,25	89,1	81,6	97,4
1929	146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5
1930	141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62	63,1	32	52,1	-15,875	16,5	9,60	51,2	60,75	71,8	66,0	64,3
1931	110,75	69,3	10,25	66,1	20,25	106,6	22/5	52,8	15,37	42,9	25	40,7	-3	8,4	8,-	42,7	42,50	50,3	46,8	46,6
1932	69,00	43,2	9,25	59,7	15,-	78,9	19,6	45,9	13,-	36,2	24	39,1	-1,75	4,9	6,32	33,7	28,25	33,4	36,1	38,0
1933	73,50	46,0	10,-	64,5	12,75	67,1	15/4	36,0	9,30	25,9										

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	13 Juli 1935	20 Juli 1935	22/27 Juli 1935 Laagste Hoogste	27 Juli 1935
Alexandrië..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 1/2 97 1/2	97 1/2
Athene	Dr. p. £	516	515	515	518
Bangkok....	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 3/8	1/10 3/8 1/10 3/8	1/10 3/8
Budapest ..	Pen. p. £	16 1/8	16 1/8	16 1/8	16 1/8
Buenos Aires 1	p. pesop. p. £	18.75	18.65	18.50	18.70
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/8	1/6 1/8	1/6 3/8 1/6 3/8	1/6 1/8
Constantin..	Piast. p. £	612	612	612	613
Hongkong ..	Sh. p. \$	2 1/2	2 1/2	2 1/2	2 1/2
Kobe	Sh. p. yen	1/2 1/8	1/2 1/8	1/2 1/8	1/2 5/8
Lissabon	Escu. p. £	110 1/8	110 1/8	109 7/8	110 1/8
Mexico	\$ per £	17 1/2	17 1/2	17 1/2	18 1/2
Montevideo 2)	d. per £	19 1/2	19 1/2	19 1/2	20 1/2
Montreal	\$ per £	4.96 1/2	4.96 1/2	4.95	4.97 1/2
Rio de Janeiro 3)	d. per Mil.	2 1/8	2 1/8	2 1/16	2 1/8
Shanghai ..	Sh. p. tael	1/7 1/16	1/6 7/8	1/6 5/8	1/7 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/3 31/32	2/3 15/16	2/3 13/16	2/4
Valparaiso 4)	\$ per £	119	119	119	121
Warschau ...	Zl. p. £	26 1/16	26 1/8	25 1/8	26 1/2

1) Offic. not. 15 laten, gem. not., welke importeurs hebben te betalen, 8 Juli 17.02. 2) Offic. not. 11 Juli 39 1/2, 15 Juli 39 1/8, 19 Juli 39 1/4, 20 Juli 39 1/8, 23 Juli 39 1/2. 3) Id. 11 Mrt. 4 1/4. 4) 90 dg. Vanaf 28 Aug. laatste „export” noteering.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

Londen 1) (N.York 2))		Londen		
23 Juli 1935..	30 3/16	67 1/2	23 Juli 1935....	140/5
24 „ 1935..	30 3/16	67 1/2	24 „ 1935....	141/6
25 „ 1935..	30 3/16	67 1/2	25 „ 1935....	140,9
26 „ 1935..	30 3/16	67 1/2	26 „ 1935....	140,6 1/2
27 „ 1935..	30 3/16	67 1/2	27 „ 1935....	140/5 1/2
29 „ 1935..	30 3/16	67 1/2	29 „ 1935....	140/7
30 Juli 1934..	20 3/16	45 1/2	30 Juli 1934....	138/- 1/2
27 Juli 1914..	24 1/16	59	27 Juli 1914....	84/10 1/2

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine.

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Juli 1935	23 Juli 1935
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 15.342.147,50	f 22.200.215,05
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	„ 461.613,64	„ 396.491,72
Voorschotten op ultimo Juni 1935 a/d. gemeent. verstr. op a. haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsb. alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	„ 10.410.638,03	„ 10.410.638,03
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	„ 137.486.753,51	„ 132.292.106,86
Id. aan Suriname.....	„ 12.188.423,54	„ 12.324.936,33
Id. aan Curaçao.....	„ 1.870.244,53	„ 1.790.344,73
Kasvord. weg. credietverstr. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	„ 119.413.179,49	„ 120.214.593,55
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabellen Vord. op het Alg. Burg. Pensioenfonds 1)	„ 32.909.532,78	„ 32.353.116,06
Vord. op andere Staatsbedrijven 1)	„ 59.230.917,64	„ 34.320.917,64
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldleeningen aan gemeenten (saldo).....	„ 42.102.811,85	„ 40.967.094,39

Verplichtingen.

Voorschot door De Ned. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 402.548.000,—	f 402.548.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	„ 105.600.000,—	„ 105.600.000,—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	„ 1.227.047,50	„ 1.225.425,—
Schuld op ultimo Juni 1935 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fondsb. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	„ 443.067,39	„ 571.607,84
Id. a. h. Staatsbedr. der P.T. en T. 1)	„ 91.336.727,93	„ 86.984.562,73
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	„ 1.064.229,06	„ 1.011.295,37
Id. aan diverse instellingen 1)	„ 119.622.766,13	„ 119.636.982,65

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	20 Juli 1935	27 Juli 1935
Saldo Javasche Bank.....	f 8.482.000,—	f —
Saldo b. d. Postchèque- en Girodienst	„ 990.000,—	„ 986.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	„ 58.386.000,—	„ —
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	„ 138.010.000,—	„ 126.499.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	„ 226.000,—	„ 226.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	„ 577.000,—	„ 275.000,—
Voorschot van de Javasche Bank....	—	„ 302.000,—

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Voorschotten aan de kolonie	Disconto's	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 Juni 1935	4.541	4.387	115	64	510	253
1 Mei 1935	4.441	4.353	150	64	493	205
1 April 1935	4.480	4.480	198	81	555	244
1 Maart 1935	4.416	4.569	220	77	626	179
1 Juni 1934	4.555	4.589	123	99	509	108

1) Sluftp. der activa. 2) Sluftp. der passiva.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 29 Juli 1935.

Activa.			
Binnenl. Wis- f	Hfdbk. f	38.165.411,97	
sels, Prom., Bijbnk. „		1.681.755,49	
enz. in disc. Ag. sch. „		3.742.104,51	f 43.589.271,97
Papier o. h. Buitenl. in disconto		—	—
Idem eigen portef. f		356.500,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		—	356.500,—
Beleeningen			
incl. vrsch. Hfdbk. f	173.713.588,05 1)		
in rek.-crt. Bijbnk. „	14.440.596,84		
op onderp. Ag. sch. „	40.683.741,83		
		f 228.837.926,72	
Op Effecten	f 221.573.750,83 1)		
Op Goederen en Spec. „	7.264.175,89		228.837.926,72 1)
Voorschotten a. h. Rijk		—	—
Munt, Goud	f 123.594.040,—		
Muntmat., Goud ..	434.071.561,81		
		f 557.665.601,81	
Munt, Zilver, enz. „	22.737.671,69		
Muntmat., Zilver.. „	—		580.403.273,50 2)
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds		39.594.297,94	
Gebouwen en Meub. der Bank		4.600.000,—	
Diverse rekeningen		2.854.929,40	
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221) ..		15.486.148,55	
		f 915.722.348,08	

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	4.049.884,01
Bijzondere reserve	5.675.000,—
Pensioenfonds	9.917.053,32
Bankbiljetten in omloop	818.746.220,—
Bankassigtiën in omloop	79.091,93
Rek.-Cour. Het Rijk f	9.136.119,67
saldo's: Anderen „	45.627.840,86
	54.763.960,53
Diverse rekeningen	2.491.138,29
	f 915.722.348,08

Beschikbaar metaalsaldo	f 231.769.495,40
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..	579.423.740,—
Schatkistpapier, rechtstreeks bij de Bank ondergebracht	—
1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)	f 71.153.775,—
2) Waarvan in het buitenland	33.054.893,62

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
29 Juli '35	123594	434.072	818.746	54.843	231.769	66,5
22 „ '35	114594	573.874	811.745	79.923	355.344	80
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
29 Juli 1935	43.589	—	228.838	356	2.855
22 „ 1935	24.784	—	134.320	356	3.033
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
27 Juli '35 2)	112.320		166.910	22.260	36.652
20 „ '35 2)	120.840		169.570	30.580	40.780
29 Juni 1935	100.477	23.054	172.331	32.558	41.575
22 „ 1935	100.490	23.394	172.705	29.230	43.109
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
27 Juli '35 2)	1.990	73.930		12.150	59
20 „ '35 2)	2.640	75.260		12.640	60
29 Juni 1935	2.663	11.849	57.021	12.559	60
22 „ 1935	2.504	11.010	55.038	12.198	61
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluftp. activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.